

ΒΙΒΛΙΟΤΗΚΑ ΙΜΠΕΡΑΤΟΡΙΚΗ
30 ΑΠΡ 1902

Συντάκτης

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΚΒ'.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 12 καὶ 19 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1902

ΑΡΙΘ. 15 καὶ 16

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὄθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ. 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾷ 25
Ἡ Συνδρομὴ προκαταβάλλεται
Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται τὴν 1 Ἰανουαρίου

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Μητροπολίτης Βοδενῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ
† Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
† Ὁ Ἀρχιεπ. τῆς Ἱ. Συνόδου ΦΩΤΙΟΣ

Ἀρχιδυντάκτης Ἱεροδ. **ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΗΠΕΡΑΣ**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ ἐβδομάς τῶν σεπτῶν τοῦ Κυρίου ἡμῶν παθῶν καὶ αἱ
ἐορταὶ τοῦ ἁγίου Πάσχα ἐν τοῖς Πατριαρχείοις — Λόγος ἐκφω-
νηθεὶς τῇ ἁγίᾳ καὶ Μ. Παρασκευῇ ἐν τῷ πανσέπτῳ πατριαρ-
χικῷ ναῷ ὑπὸ τοῦ Μ. Πρωτοσυγγέλλου κ. Χρυσόστομου —
Ἐκκλησιαστικὴ ἐπιθεώρησις — Ἐπιστολὴ πρὸς τὴν Α. Θ. Π.
τὸν Οἶκον. Πατριάρχην — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἡ Α.
Θ. Μ. ὁ Πατριάρχης τῶν ἀνατολικῶν Ἀρμενίων ἐν τοῖς Πα-
τριαρχείοις — Ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐν τοῖς
Πατριαρχείοις τῶν ἀνατολικῶν καὶ Δυτικῶν Ἀρμενίων — Δη-
λώσεις — Παραρτήματα: «Εὐαγγελικὰ Διδάγματα» 1] εἰς τὰ
πάθη καὶ τὴν Ἀνάστασιν 2] εἰς τὴν Κυριακὴν τοῦ Θωμᾶ.

Ἡ ΕΒΔΟΜΑΣ ΤΩΝ ΣΕΠΤΩΝ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΠΑΘΩΝ ΚΑΙ ΑΙ ΕΟΡΤΑΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΣΧΑ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις.

Αἱ ἡμέραι τῶν σεπτῶν τοῦ Κυρίου ἡμῶν
παθῶν καὶ τῆς λαμπροφύρου Αὐτοῦ ἐκ νεκρῶν
Ἀναστάσεως ἐθεωροῦντο δικαίως ἀνέκαθεν ὡς
αἱ κατ' ἐξοχὴν ἐορταὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ, καθὼς
περιέχουσιν τὰ ὑψίστα καὶ ζωηρότατα τῆς **πί-
στεως**, τῆς **ἀγάπης** καὶ τῆς **ἐλπίδος** διδάγ-
ματα. Διδάγματα παρουσιαζόμενα οὐχὶ ἀπλῶς
ἐν λόγοις, ἀλλ' ἐν ἔργοις, διδάγματα ἐπιβαλλό-
μενα δι' ὅλης τῆς ἰσχύος τοῦ παραδείγματος,
καὶ διὰ τῆς ζωηρότητος αὐτῶν βαθέως ἐν τῇ ψυ-
χῇ ἐναποτυπούμενα. Ὑποδεικνύοντες συντόμως
ἐν τῷ σχετικῷ ἡμῶν «**Παραρτήματι**» τὰ με-
γάλα γεγονότα, ὧν τὴν ἀνάμνησιν ποιεῖται ἡ
φερόνυμος Μεγάλῃ Ἑβδομᾷ, καὶ ὑπομνησκόν-
τες τὰ ἐξ αὐτῶν πρακτικὰ συμπεράσματα, οὐχὶ

περιττὸν θεωροῦμεν λεπτομερέστερον νὰ ἐνδια-
τριψώμεν περὶ τὸν ἐορτασμὸν τῶν Ἀγίων Πα-
θῶν καὶ τῆς Ἀναστάσεως ἐν τοῖς Πατριαρχείοις,
ἐν τῷ φωτοβόλῳ τούτῳ τῆς Ὁρθοδοξίας κέντρῳ,
οὗ προίσταται πρωθιεράρχης δικαίως ἐπισπώμε-
νος τὴν ἀμέριστον ἀγάπην καὶ τὸν εἰλικρινῆ σε-
βασμὸν τοῦ καθ' ἡμᾶς χριστεπωνύμου πληρώ-
ματος.

Α'.

Ἡ ἐξαιρετικὴ σύμπυκνος συρροὴ τοῦ ὀρθοδόξου πληρώ-
ματος τῆς ἀρχιεπισκοπῆς εἰς τοὺς ἱεροὺς ναοὺς κατὰ τὴν ἐβδο-
μάδα τῶν σεπτῶν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Παθῶν καὶ τὰς ἐορτάς
τοῦ ἁγίου Πάσχα κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, καὶ ὡς σημεῖον ἀξιεπι-
νον θρησκευτικώτερας διαβιώσεως καὶ ἀναστροφῆς, καὶ ὡς κα-
λὸς οἰωνὸς ὁλονὲν αὐξήσεως ἀναζωπυρήσεως τοῦ θρησκευτικοῦ
αἰσθήματος, ἀποτελοῦσιν ὄντως τὴν ἰδιαίτεράν πνευματικὴν
ἀγαλλίαν τῆς Μ. Ἐκκλησίας.

Ὁ πατριαρχικὸς ναὸς καθ' ἀπάσας τὰς ἱερὰς ἀκολουθίας
ἔδριθεν εὐσεβεστάτου ἐκκλησιασματος μετὰ πολλῆς τῆς εὐλα-
θείας ἀκροωμένου αὐτῶν. Μεγαλοπρεπέστατα ἰδίᾳ καὶ ἐν με-
γάλῃ ἐκκλησιαστικῇ εὐχοσμίᾳ ἐγένοντο ἡ ἀκολουθία τῶν Δώ-
δεκα ἱερῶν Εὐαγγελίων καὶ ἡ τῶν Ὁρῶν κατὰ τὴν Μ. Παρα-
σκευὴν καὶ χοροστατούσης τῆς Α. Θ. Παναγιότητος μετὰ τῶν
ἁγίων συνοδικῶν Ἰωαννίνων, Νεοκαισαρείας, Σμύρνης, Ἡλιου-
πόλεως. Περὶ τὸ τέλος δὲ τῆς ἀκολουθίας ταύτης ὁ πανοσιολ.
Μέγας Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος ἀπήγγειλεν ἀπὸ τοῦ ἁμ-
βωνος τὸν ἐν τῷ παρόντι φύλλῳ δημοσιευόμενον λόγον.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐξερχομένη τοῦ ναοῦ συνεχάρη
θερμῶς ἐπὶ τῷ λόγῳ τούτῳ τῇ Α. Πανοσιολογιότητι τῷ Με-
γάλῳ πρωτοσυγγέλλῳ Χρυσόστομῳ προσειποῦσα τὰ ἐξῆς προσ-
φυᾶ «Σοὶ εὐχαριστῶ καὶ σοὶ συγχαίρω ὡμίλησας ἀξίως τοῦ
μεγαλείου τῆς ἡμέρας, τοῦ σταυροῦ καὶ τοῦ πατριαρχικοῦ ἁμ-
βωνος. Ἐχεις πολλὰ προσόντα· οὐχ ἥττον ἐξακολουθεῖ καὶ ἐν
τῷ μέλλοντι προσέχων σαυτῷ, διότι ἡμέραν τινὰ θὰ καταλάβῃς
ἐξέχουσιν θέσιν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς Ἐκκλησίας».

Ὁμοίως μετ' ἐξαιρετικῆς μεγαλοπρεπείας καὶ ἐν μέσῳ πολυπληθεστάτης συρροῆς ἐκκλησιασματος ἐγένετο ἡ ἀκολουθία τοῦ Ἐπιταφίου θρήνου, ἥς προέστη ἡ Α. Θ. Παναγιότης, συμμετασχόντων καὶ τῶν σεβασμ. ἀγίων συνοδικῶν Ἰωαννίνων, Νεοκαισαρείας, Σμύρνης καὶ Ἡλιουπόλεως. Ἡ περιαγωγή τοῦ ἱεροῦ Ἐπιταφίου, ἥτις ἀπὸ τινῶν ἐτῶν περιωρίζετο μόνον περί τῶ πατριαρχικοῦ ναοῦ, κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο κελεύσει τῆς Α.Θ. Π. ἐπεξετάθη κατ' ἀρχαῖον ἔθος εἰς μείζονα ἀκτῖνα. Ἡ πομπὴ καταρτισθεῖσα μεγαλοπρεπέστατα, ἦτοι προηγουμένου τοῦ Σταυροῦ μετὰ τῶν ἐξαπτερύγων, καὶ ἐπομένου πολυμελοῦς χοροῦ μαθητῶν τῆς Μουσικῆς Σχολῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσικοῦ Συλλόγου, δύο ἱερέων, τῶν συνοδικῶν ἀρχιερέων, τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, περιστοιχιζομένης ὑπὸ τοῦ Μ. Ἀρχιεπισκόπου, τοῦ δευτεροῦντος καὶ δύο ἄλλων διακόνων καὶ ἐν τέλει τοῦ ἱεροῦ Ἐπιταφίου φερόμενου ὑπὸ τεσσάρων ἱερέων, ἐξῆλθεν ἐκ τῆς ὀπισθίας θύρας τοῦ περιβόλου τῶν Πατριαρχείων καὶ διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς Πατριαρχικῆς Ἀστικῆς Σχολῆς Μαρασλῆ ἐχώρησε μέχρι τοῦ Πέτρικαπίου καὶ ἐντεῦθεν παρακάμψασα ἀφίκετο, δύο στάσεις καθ' ὁδὸν ποιησαμένη, εἰς τὴν κυρίως εἰσοδὸν τῶν Πατριαρχείων, ἔνθα καὶ ἐγένετο μικρὰ Ἐκτενής. Τοῦ Μ. ἀρχιεπισκόπου δὲ ἐκφωνήσαντος τὸ «εἴτε δεόμεθα ὑπὲρ τοῦ Γαληνοτάτου, Κραταστάτου καὶ Φιλολάου ἡμῶν Ἀνακτος Ἀβδοῦλ Χαμίτ Χάν αὐθέντου ἡμῶν», ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀνέγνω τὴν ἀκόλουθον εὐχὴν:

Θεὲ πατέρων καὶ Κύριε τοῦ ἐλέους, ὁ Βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ Κύριος τῶν κυριευόντων, ἀφ' οὗ πᾶσα βσιλεία καὶ ἐξουσία ἐπὶ τῆς γῆς, Σοὺ δεόμεθα καὶ Σὲ παρκαλοῦμεν· τὸν Μεγαλειότατον, Κραταῖο-
σακτον, Γαληνότατον καὶ εὐσπλαγγνικώτατον ἡμῶν Ἀνακτα Σουλτὰν Ἀβδοῦλ Χαμίτ Χάν ἐφέντην ἡμῶν διαφύλαξον ὑπὸ τὴν σκίαν τῶν πτερυγῶν σου· κρα-
ταίωσον Αὐτὸν ἐπὶ τοῦ ὑψηλοῦ αυτοκρατορικοῦ Αὐτοῦ θρόνου· ἐνίσχυσον Αὐτὸν ἵνα ἀείποτε ἀγαθὰ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ Αὐτοῦ βουλευῆται καὶ ποιῇ· διατήρησον Αὐτὸν ὑγιᾶ, ἄνοσον καὶ ἀνώτερον παντός ἀνιάρου καὶ λυπη-
ροῦ συναντήματος, ἄγγελον φύλακα ἐξ ἀγίου Σου κα-
τοικτητηρίου Αὐτῷ καταπέμπων, πᾶσαν ἐπιβουλὴν κατ' Αὐτοῦ τῇ ἀμάχῳ σου δεξιᾷ διασκεδάζοντα. Ναὶ Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν· ἐπάκουσον ἡμῶν δεομένων Σου ὑπὲρ τοῦ φιλολάου καὶ μεγαθύμου Ἀνακτος ἡμῶν. Σὺ γὰρ εἰ ὁ βασιλεὺς τῆς εἰρήνης, καὶ Σοὶ τὴν δόξαν καὶ εὐχαριστίαν καὶ προσκύνησιν ἀναπέμπομεν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Μετὰ τὴν εὐχὴν ταύτην ἐψάλη ὑπὸ τοῦ χοροῦ τοῦ Ἐκ-
κλησιαστικοῦ Μουσικοῦ Συλλόγου ὁ πολυχρονισμὸς τοῦ Ἀνα-
κτος. Οὕτω δὲ τῆς πομπῆς εἰσελθούσης εἰς τὸν ναὸν, ἐξηκο-
λούθησεν ἡ ἱερὰ τελετή.

Β'.

Ἡ τελετὴ τοῦ Ἐσπερινοῦ τῆς Ἀναστάσεως.

Ἀνέκαθεν τὴν τελετὴν τοῦ Ἐσπερινοῦ τῆς Ἀναστάσεως ἐν τοῖς Πατριαρχείοις διακρίνει ἐξαιρετικὴ λαμπρότης καὶ ἐκ-
κλησιαστικὴ μεγαλοπρέπεια καὶ αἴγλη ἐπιβάλλουσα, κατὰ τὸ ἔτος ὅμως τοῦτο ὑπῆρξεν αὕτη κατὰ τὴν κοινὴν ὁμολογίαν ἐκτάκτως ζωηρὰ καὶ πολυανθρωποτάτη. Ἐκεῖνο δὲ ὅπερ ἐκ

τοῦ συνόλου τῆς τελετῆς ταύτης δεόν νὰ ἐξάρωμεν εἶνε τὸ πρὸς τὸ ἡμέτερον πνευματικὸν κέντρον ἐπιδειχθὲν φιλόστοργον ἐν-
διαφέρον ἀπὸ μέρους τῶν τε ἡμετέρων καὶ τῶν ξένων.

Τοῦ ἰδιαίτερου τούτου ἐνδιαφέροντος κατὰ τοσοῦτον μνείαν ἰδίαν ὀφείλομεν νὰ ποιήσωμεν ἐν τῷ φύλλῳ ἡμῶν, καθόσον διὰ τούτου ἐξαίρεται ἐπὶ μᾶλλον τὸ ἡθικὸν γόητρον τοῦ κέντρου τῆς Ὁρθοδόξιας, πληροῦν ἀνεκφράστου ἀγαλλιάσεως σύμπαν τὸ ὀρθόδοξον πλήρωμα.

Ἡ ἀκολουθία τῆς πρώτης Ἀναστάσεως ἐτελέσθη ὁμοίως μεγαλοπρεπεστάτῃ ἐν συρροῇ ἐκκλησιασματος κατακλύσαντος τὸν τε ἱερὸν ναὸν καὶ τὸν περίβολον τῶν Πατριαρχείων. Τῷ μεσονυκτίῳ ἀκριβῶς, τῶν πατριαρχικῶν κωδῶνων σημεινάντων ἤρξατο ἡ ἱερὰ Ἀκολουθία. Ἡ θεία καὶ ἱερὰ μυσταγωγία ἐτε-
λέσθη ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος συλλειτουργούντων Αὐτῇ καὶ τῶν σεβασμιωτάτων ἀγίων συνοδικῶν Ἰωαννίνων Γρηγο-
ρίου, Νεοκαισαρείας Ἀλεξάνδρου, Σμύρνης Βασιλείου καὶ Ἡ-
λιουπόλεως Ταρασίου. Ἐν τῷ ναῷ παρέστη ἐν στολῇ ἱστάμε-
νος ἐν τῷ παραθρόνῳ καὶ ἡ Α. Ε. ὁ ἄρχων Μ. Λογοθέτης Σταυράκης βέης Ἀριστάρχης.

Τὸ ἐωθινὸν Εὐαγγέλιον ἀνεγνώσθη ἐκτὸς τοῦ ναοῦ ἐν τῷ προαυλίῳ ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἱσταμένης ἐπὶ ἐξέ-
δρας ὑψηλῆς καὶ περιστοιχιζομένης ὑπὸ τῶν μνησθέντων ἀγίων ἀρχιερέων καὶ τῶν χορῶν. Ἀμα τῷ τέλει τῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς, τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐκφωνήσας τὸ «Δόξα τῇ Ἀγίᾳ» κτλ. ἐψάλη ὑπ' αὐτῆς τε καὶ τῶν ἀγίων ἀρχιε-
ρέων ὡς καὶ τῶν χορῶν ἐμμελῶς τὸ «Χριστὸς ἀνέστη» ἑλλη-
νιστὶ, σλαβιστὶ καὶ ρωσιστὶ, μεθ' ὃ ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπο-
τείνασα τὸν λόγον πρὸς τὸ εὐσεβὲς ἐκκλησίασμα ὑψαρίστησε καὶ συνεχάρη αὐτῷ ἐπὶ τῷ μετ' εὐκοσμίας ἐκκλησιαστικῆς πανη-
γυρισμῷ τῶν ἐορτῶν, ὡς ἐμπρέπει χριστιανοὺς εὐσεβεῖς καὶ νο-
μοταγεῖν ὑπηκόους τοῦ σεπτοῦ ἡμῶν Ἀνακτος Σουλτὰν Ἀβ-
δοῦλ Χαμίτ Χάν αὐθέντου ἡμῶν. Μετέπειτα εἰσελθόντων πάν-
των εἰς τὸν ναὸν ἐτελέσθη ἡ θεία καὶ ἱερὰ μυσταγωγία.

Ἐκτάκτως δ' ὅμως μεγαλοπρεπῶς καὶ ἐν μέσῳ ἱκανῶν χιλιάδων εὐσεβοῦς ἐκκλησιασματος ἐγένετο κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἡ τελετὴ τοῦ Ἐσπερινοῦ τῆς Ἀναστάσεως, ἀναριθμή-
του πλήθους λαοῦ συρρεύσαντος ἀπανταχόθεν τῆς βασιλίδος πό-
λεως ὅπως τὸ πρῶτον ἀπὸ τῆς δευτέρας πατριαρχείας ἴδι τὸν λαοφιλέστατον πρωθιεράρχην αὐτοῦ τελούντα ἐν πάσῃ τῇ αἰ-
γλῇ τὸν Ἐσπερινὸν τῆς λαμπροπόρου Ἀναστάσεως. Ὅθεν συνέρρευσε καὶ κατέκλυσεν οὐ μόνον τὸν πατριαρχικὸν ναὸν, καὶ τὸν περίβολον αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ πάσας τὰς παρακειμένας δοοὺς ἐν μεγάλῳ συνωστισμῷ.

Τῆς ὥρας ἐπιστάσης προσῆλθον ἐγκρίως καὶ ἐπλήρωσαν πάσας τὰς αἰθούσας τῶν Πατριαρχείων ἐγκριτοὶ λογάδες, ὁμο-
γενεῖς βαθμοῦχοι, τραπεζίται, ἐπιστήμονες, λόγιοι, ξένοι πε-
ριηγηταί. Ἐν τοῖς προσελθούσι διεκρίνοντο οἱ ἐκ τοῦ διπλωμα-
τικοῦ κόσμου ἐξοχώτατοι πρεσβευταὶ Ρωσίας Ζηνόβιου, ἐν συνο-
δίᾳ τοῦ Α' γραμματέως τῆς πρεσβείας Στεφάνου, τοῦ Α' διερμηνέως Μαξίμου, τοῦ Β' γραμματέως Στεφάνου, τοῦ ναυτικοῦ ἀκολούθου Βίργκελ καὶ ἄλλων πάντε ἀξιωματικῶν τῶν ρωσικῶν φυλακίδων μετ' ἀγνημάτων ρώσων ναυτῶν, Ἑλ-
λάδος Ν. Μυροκοροδῆτος ἐν συνοδίᾳ τοῦ Α' γραμματέως Ἀρ. Ποτὲν, τοῦ Α' διερμηνέως Ἀλ. Ναοῦμ καὶ τοῦ λοιποῦ ἀνωτέρου προσωπικοῦ τῆς πρεσβείας καὶ τοῦ προξενείου ἦτοι τῶν κκ. Σεληνιάδου, Καυταντζόγλου, Γκίκα Χρυσούλη, Γεωργίου Τζορμπατζόγλου, Κουρουσοπούλου καὶ Λαγουδάκη, Σερβίας στρατηγὸς Σάββας Γκροῦιτς ἐν συνοδίᾳ τοῦ Α' γραμματέως

Μιλάνου Ἀποστόλοβιτς, ὁ κ. Βάψτ, σύμβουλος τῆς γαλλικῆς Πρεσβείας, ὁ κ. Γκιούχαρτ ἐκ τῆς Ἀγγλικῆς καὶ ὁ πρίγκηψ Χάτσφελδ ἐκ τῆς γερμανικῆς Πρεσβείας.

Ἐκ τῶν ὁμογενῶν δὲ βαθμούχων καὶ λογάδων διεκρίνοντο ἡ Α. Ε. ὁ ἄρχων Μ. Λογοθέτης Σταυράκης βέης Ἀριστάρχης, οἱ ἀξιότιμοι σύμβουλοι ἐξοχώτατος Κωστάκης Βαγλάννης ἐφέντης, ὁ ἐνδοξ. Ἀλέξ. Γάγκος, οἱ ἐντιμ. Ζήσης Θ. Ζήση, Κωνστ. Ἀνανιάδης, Ι. Κ. Χατζόπουλος, Ἐμμ. Ρακτιβάν, Σόλων Γ. Καζανόβας καὶ Μιχ. Σιφναῖος. Αἱ ΑΑ. ΕΕ. Κοσμᾶ πασᾶς ἀντιναύαρχος καὶ Παυλάκης Φενερλί πασᾶς ἀντιστρατήγος, Κ. Καραθεοδωρῆς, Ἀλέξ. Παντζήρης, Στέφ. Μουσοῦρος, Βάϊς, Γιάγκο βέης Ἰωαννίδης, Συμεὼν Σινιόσσογλου, Ἰω. Βιθινός οἱ ἐνδοξ. Γ. Φραγκλῆς, Σταυράκης Κυριακίδης, Ἀθρ. Βαπορίδης Γεώργιος (Φατὶν βέης) Οἰκιάδης, Ἀθαν. Ἀποστολίδης, Φαίδων Ἐνωτιάδης, Δημ. Νικολαΐδης, Σ. Χριστοφορίδης, Νικ. Ὁχάνης, Γ. Κολητιδῆς, Γρ. Χιντιρόγλου, Ἰω. Μαμόπουλος, Δ. Βαξεβάνογλου, Δημ. Σωφρονιάδης, Ν. Δαμιανῆς, Α. Ζιντζιρλῆς, Β. Κουρουκαφάογλου, Χαρ. Ραμριάδης, Γ. Καραμπόγλου, Κ. Λαδόπουλος, Ἐλευθ. Ταπεινός, Ἀλέξ. Σκενδερίδης, Κ. Μακρῆς ἱατρός, Χρ. Θωμαΐδης καὶ ὁ Μ. Χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς Μ. Ἐκκλησίας Μαυουήλ Γεδεών, οἱ μὲν ἐν στολῇ, οἱ δὲ φέροντες μόνα τὰ παράσημα, δι' ὧν εἰσὶ τετιμημένοι.

Ἐτι παρῆσαν οἱ ἐρίτιμοι ὁμογενεῖς τραπεζίται Εὐστάθιος Εὐγενίδης, Λεωνίδας Ζαρίφης μετὰ τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν, Ἰωάννης Χωτζής, Ζαχ. Χατζόπουλος, Δημήτριος Βλαστάρης, Στέφανος Πεσματζίογλου καὶ πάμπολλοι ἄλλοι ἐπιστήμονες καὶ λόγιοι, καὶ ἀνταποκριταὶ ἡμετέρων καὶ εὐρωπαϊκῶν φύλλων.

Τῶν κωδώνων τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ σημανάντων τὴν ὥραν τῆς ἐνάρξεως τοῦ Ἑσπερινοῦ, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐξεληθοῦσα ἐκ τοῦ ἰδιαίτερου Αὐτῆς γραφείου εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἵθουσαν τοῦ Μ. Συνοδικοῦ, ὑπέροπλων ἤδη κόσμου, ἀκολουθουμένη ὑπὸ τοῦ διπλωματικοῦ σώματος. Ἀφ' οὗ δὲ κατὰ τὴν εἰθισμένην ἐκκλησιαστικὴν τάξιν περιεβλήθη ἐνταῦθα τὸν πολῦτιμον σάκκον, ἐφ' οὗ, ὡς γνωστὸν, μετὰ θαυμασίας καλλιτεχνικῆς κεντητικῆς παριστᾶται ἡ θάλασσα τῆς Τιβερίδος, ὡς καὶ τὴν λοιπὴν βαρύτιμον στολὴν, προσελθόντων, ἐνδεδυμένων τὰς στολὰς αὐτῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων ἀρχιερέων ἡτοι Ἰωαννίνων, Νεοκαισαρείας, Σμύρνης, Ἡλιουπόλεως καὶ τοῦ παρεπιδημοῦντος μητροπολίτου Κασσανδρείας, ἔτι δὲ τῶν τῆς τελετῆς μετασχόντων πανοσιολ. ἀρχιεμάνδρ. Ἰωνᾶ, πρωθιερέως τῆς ρωσικῆς πρεσβείας σὺν τῷ βοηθῷ διακόνῳ Ν. Μάκρω καὶ τῶν παρεπιδημούντων ἱερέων Ἀλέξ. Μαναστύρσκη, ἀρχιεπισκοπικοῦ καὶ μέλους τοῦ κοινοσυνεδρίου τῆς Ἐκκλησίας Βουκοβίνης, καὶ Θεοδώρου Φαρνάβσκη καθηγητ. τῆς θεολογίας ἐν Τσερνοβίτση, ὡς καὶ παντὸς τοῦ πρεσβυτερίου τοῦ Π. Ναοῦ, ἤρξατο ἡ εἰς τὸν ναὸν καθόδος, προπορευομένων τῶν χορῶν τῶν ἱεροψαλτῶν, ἐπομένων δὲ τοῦ πρεσβυτερίου, τῶν λοιπῶν ἀρχιεμανδριτῶν, τοῦ Μ. Ἀρχιεμανδρίτου καὶ τοῦ πρωθιερέως τῆς ρωσικῆς πρεσβείας βασιλεύοντων τὴν εἰκόνα τῆς Ἀναστάσεως, τῶν ἁγίων ἀρχιερέων καὶ τελευταίας ἐρχομένης τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἣτις δεξιόθεν μὲν ὑπεβαστάζετο ὑπὸ τοῦ ἐξοχωτάτου πρεσβευτοῦ τῆς Ρωσίας κ. Ζηνόβιου, ἀριστερόθεν ὑπὸ τοῦ τῆς Ἑλλάδος ἐξοχωτάτου Ν. Μαυροκορδάτου. Τούτοις εἴπετο ἡ Α. Ε. ὁ πρεσβευτὴς τῆς Σερβίας στρατηγὸς Σάββας Γκρούιτς ἔχων δεξιᾷ μὲν τὴν Α. Ε. τὸν ἄρχοντα Μέγαν Λογοθέτην, ἀριστερᾷ δὲ τὸν Μ. Πρωτοσύγκελλον, καὶ ὀπίσθεν τὸν ἀρχιμ. Φώτιον ἀρχιεραγματεᾶ τῆς Ἱ. Συνόδου, τοὺς ἐπιτρόπους τοῦ Ἀγ. Ὁρους

Γεράσιμον Λαυριώτην καὶ τοῦ Σινᾶ Δακὴλ, καὶ εἶτα ἤρχοντο πάντες οἱ βαθμούχοι καὶ λογάδες. Ἡ πομπὴ κατελθοῦσα οὕτω τὴν κλίμακα τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας ἐξῆλθε διὰ τῆς ὀπισθίας πύλης τῶν Πατριαρχείων ὠρήσασα διὰ μέσου στοίχου στρατιωτῶν τηρούντων τὴν τάξιν καὶ ἀναχαιτιζόντων τὸν συνωστισμόν τοῦ ἀπείρου πλήθους. Τῆς πομπῆς δὲ φθάσης μετὰ πολλοῦ τοῦ κόπου, ἔνεκα τοῦ συνωστισμοῦ τοῦ πλήθους, ἐν τῷ προαυλίῳ τῶν Πατριαρχείων, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἔστη ἐν τῷ μέσῳ τότε καὶ ἀπήγγειλε μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Μ. Ἀρχιδιακόνου εἰθισμένην ἐκφώνησιν θερμὴν ὑπὲρ τῆς Α. Α. [Μ. τοῦ σεπτοῦ ἡμῶν Ἀνακτοῦ Σουλτὰν Ἀβδὺλ Χαμίτ Χὰν ἐφέντου ἡμῶν εὐχῇ, μεθ' ἧν οἱ χοροὶ ἀνέμελψαν τὸν πολυχρονισμόν τοῦ Ἀνακτοῦ ἡμῶν. Ἀμα δὲ τῷ τέλει τούτου ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐποίησατο δέησιν ὑπὲρ υἱείας καὶ μακρομερεῦσεως τῶν Αὐτοκρατόρων καὶ Βασιλέων τῶν ὀρθοδόξων χριστιανικῶν κρατῶν ὧν οἱ πρέσβεις ἦσαν παρόντες ἐν τῇ τελετῇ, ὡς καὶ ὑπὲρ τῶν βασιλικῶν αὐτῶν οἰκῶν.

Μετὰ τὴν δέησιν ταύτην, οἱ χοροὶ ἀνέμελψαν πολυχρονισμόν κοινὸν ὑπὲρ πάντων τῶν μνημονευθέντων αὐτοκρατόρων, βασιλέων καὶ ἡγεμόνων καὶ τῶν εὐσεβῶν αὐτῶν οἰκῶν καὶ εἶτα πᾶσα ἡ συνοδεία εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναόν.

Πάντων δὲ τὰς οἰκείας ἐν αὐτῷ θέσεις καταλαβόντων ἤρξατο ἡ Ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ μετὰ πάσης τῆς εἰθισμένης ἐκκλησιαστικῆς εὐκοσμίας καὶ τάξεως.

Τὸ Εὐαγγέλιον ἀνεγνώσθη ὡς συνήθως εἰς πολλὰς γλώσσας, ἥτοι ἐλληνιστὶ ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τοῦ Μ. Ἀρχιδιακόνου ἀπ' ἁβωνος, λατινιστὶ ὑπὸ τοῦ ἁγίου Ἰωαννίνων, σλαβωνιστὶ ὑπὸ τοῦ ἁγίου Νεοκαισαρείας, τουρκιστὶ ὑπὸ τοῦ ἁγίου Σμύρνης, εἰς ἡρωϊκὸν ἐξάμετρον ὑπὸ τοῦ ἁγίου Ἡλιουπόλεως, ρωσιστὶ ὑπὸ τοῦ ἀρχιμ. τῆς ρωσικῆς πρεσβείας Ἰωνᾶ, σερβιστὶ ὑπὸ τοῦ ἀρχιμ. Μαναστύρσκη, ρουμανιστὶ ὑπὸ τοῦ ἱερέως Θεοδώρου Φαρνάβσκη, γερμανιστὶ ὑπὸ τοῦ Μ. Ἱεροκήρυκος ἀρχιμ. Γρηγορίου Κωνσταντινίδου, ἀρμενιστὶ ὑπὸ τοῦ Μ. Συγκέλλου Νικοδήμου καὶ γαλλιστὶ ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἀλβανίας Ἀθανασίου Πιπέρα.

Τῆς ἀκολουθίας περατωθείσης, πᾶσα ἡ ἐπίσημος συνοδεία ἀνῆλθεν εἰς τὴν αἵθουσαν τοῦ Μ. Συνοδικοῦ, διὰ τῆς κλίμακας τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας ἀπὸ τῆς ἀνωτάτης βαθμίδος τῆς ὁποίας ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἠδύλογησε διὰ τοῦ Σταυροῦ τὸ ἐν τῷ προαυλίῳ συνωστισμένον πλῆθος, ὅπερ τοῖς ζωηρῶς ἐζητωκραύγησεν ὑπὲρ τῆς Α. Θ. Π.

Πάσης τῆς ἐπισήμου συνοδείας εἰσελθούσης εἰς τὴν αἵθουσαν τοῦ Μ. Συνοδικοῦ ἤδη κατὰ μέτρον ἐκλεκτοῦ κόσμου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἠδύξατο ἐν πρώτοις πᾶσιν ὅπως ἐπὶ πολλὰς ἐτῶν περιόδους εὐφροσύνως καὶ ἐν υἱεὶ ἀστεμφεῖ καὶ ψυχικῇ ἀγαλλιάσει ἑορτάζωσι καὶ πανηγυρίζωσι τὴν λαμπροφόρον τοῦ Κυρίου Ἀνάστασιν, εἶτα δὲ θλίψασα τὰς δεξιὰς ἰδιαίτερος ἐνός ἐκάστου τῶν ἐξοχωτάτων πρεσβευτῶν, Ρωσίας, Ἑλλάδος καὶ Σερβίας, ἀσπασαμένων τὴν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, παρεκάλεσεν αὐτοὺς ὅπως διαβιβάσωσι πρὸς τοὺς μονάρχας καὶ ἡγεμόνας, οὓς ἐκπροσωποῦσι, τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας Αὐτῆς ὑπὲρ εὐημερίας καὶ εὐδαιμονίας Αὐτῶν, τῶν Οἰκῶν αὐτῶν καὶ τῶν λαῶν αὐτῶν. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης παρεκάλεσε πρὸς τούτοις τὴν Α. Ε. τὸν πρεσβευτὴν τῆς Σερβίας ὅπως τὰς αὐτὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας διαβιβάσῃ, εἰ δυνατόν, καὶ πρὸς τὴν Α. Υ. τὸν ἡγεμόνα τοῦ Μαυροβουνίου, τὸν ἡγεμονικὸν Οἶκον καὶ τὸν εὐσεβῆ λαὸν αὐτοῦ.

Πρὸς τούτοις ἡ Α. Θ. Π. διεβίβασε τὰς ἐγκαρδίους προ-

σρήσεις καὶ τῇ Α. Σ. τῷ ἐνταῦθα ἀντιπροσώπῳ τοῦ Πάπα Βοννέτη διὰ τοῦ παν. Φ. Βρατζιώτου, γραμματέως τῆς ἐνταῦθα παπικῆς ἀντιπροσωπείας, παραστάντος μετὰ τοῦ πατρὸς Καίσαρος Τοντίνη Κουαρέγκη εἰς τὴν τελετὴν καὶ ὑποβαλόντων τῇ Α. Θ. Π. τὰ ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς συγχαρητήρια τοῦ σεβασμ. Βοννέτη. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης εὐχαριστοῦσα τοῦτοις καὶ ἐπιδίδουσα τὰ ὡς ἐπέπεν ὅτι εὐχεται ἵνα ἡ διάμεψις τῶν συγχαρητηρίων τούτων χρησιμεύσῃ ἐν τῷ μέλλοντι ὡς ἀφορμὴ στενότερων σχέσεων μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν.

Εἶτα ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐξηκολούθησε διανέμουσα τὰ εἰθισμένα ὡς προσφωνοῦσα ἐν ἑκάστῳ τὸ «Χριστὸς ἀνέστη».

Οὕτως ἐν παραδειγματικῇ εὐκοσμίᾳ καὶ τάξει ἐπιβαλλούσῃ διεξήχθη ἡ τελετὴ τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Ἀναστάσεως χάρις εἰς τὰς φιλοτίμους προσπάθειας τῆς ἐπὶ τούτῳ συστάσεως ἰδιαιτέρας ἐπιτροπῆς συγκειμένης ἐκ τῆς Α. Ε. τοῦ ἄρχοντος Καπουκεχαγιά Ἀντωνίου βέη Οἰκιάδου, τοῦ ἀνθυπιδάρχου τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς Ρωμύλου Σπαθάρη, τοῦ ταμίου κ. Συμεὼν Παπαδάκη, τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Α. Πατριαρχ. Γραφείου κ. Ἰωάννου Τανταλίδου, τοῦ α' γραμματέως τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου Παναγιώτου Νικολοπούλου, τοῦ ἐλεγκτοῦ Ν. Α. Νικολαΐδου, τοῦ ἀρχιτέκτονος Λέοντος Γ. Καζανόβα, τοῦ β' γραμματέως τοῦ πρώτου Πατριαρχ. Γραφείου Χρήστου Παπαϊωάννου, καὶ τοῦ γνωστοῦ λογίου Κ. Σπανούδη, τοῦ τοῦ ἔργου τῆς ἐπιτροπῆς πρόφρονως συναντιλαβομένων καὶ τῶν ἐκ τῶν ἐριτίμων συμβούλων Σόλωνος Καζανόβα καὶ Ἰωάννου Χατζοπούλου ἰδίᾳ ἐν τῇ ὑποδοχῇ καὶ δεξιώσει τοῦ προσελθόντος διπλωματικοῦ κόσμου.

Δ

Ἐν εὐφροσύνῃ ψυχικῇ τὸ θεῖον Πάσχα πανηγυρίσαντες ηὐξάμεθα πρὸς ἀλλήλους τοιοῦτον πανηγυρισμὸν ἐπὶ πολλὰς ἐτῶν περιόδους. Ἐὰν τὸ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἀτελὲς καὶ πεπερασμένον ἦκιστα ἢ δυσχερὲς ἐπιτρέπη εἰς τοὺς τὸν χοῖκὸν χιτῶνα ἐνδεδυμένους τὸν ὑπερκόσμιον καὶ θεϊκὸν τοῦ θεοῦ Πάσχα ἐορτασμὸν, παρὰ τὴν παραίνεσιν τοῦ ἐκ Ναζιανζοῦ θεοῦ πατρὸς, ἐὰν καὶ πρόθυρα στεφανούμενα καὶ χοροὶ κοσμικοὶ συνιστάμενοι δῆλον ποιῶσι τὸ τῆς παρ' ἡμῖν πανηγύρεως ὑλαῖον καὶ κοσμικὸν, ἀλλ' ὁ κρίνων ἐν ἀντιβολῇ πρὸς τὸ παρελθὸν καὶ σταθμίζων ἐκεῖνο πρὸς τὸ παρὸν, θεωρεῖ καθήκον νὰ εἴπῃ ὅτι διαρκὲς ἐργασία ἰδιωτῶν τε καὶ συστημάτων κοινῶν, ὑπομιμνησκόντων τὰ καθήκοντα ἐκάστου πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν πλησίον, διδασκαλία διαρκὲς ἐν λόγῳ καὶ γραφῇ, ἀπὸ τε τοῦ ἱεροῦ ἁμβωνος καὶ τοῦ κοσμικοῦ βήματος, συνετέλεσέ πως εἰς ἀναζωογόνησιν μὲν τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος, εἰς ἐμπέδωσιν δὲ τῆς πεποιθήσεως, ἣν ἕκαστος χριστιανὸς δέον νὰ ἔχῃ ἐπὶ τὴν θειότητα τῆς διδασκαλίας καὶ τοῦ σωτηρίου ἔργου τοῦ ἐκ νεκρῶν ἀναστάντος Σωτῆρος καὶ Λυτρωτοῦ ἡμῶν. Ἐὰν δ' ἐκ

καθήκοντος εὐχόμεθα πᾶσι τελείωσιν ἠθικὴν, κατὰ τὸ δυνατόν ἡμῖν, ἐὰν, ἐπαναλαμβάνοντες τὸ τοῦ ἐκ Δαμασκοῦ φωστῆρος, ἐκθειάζωμεν τὸ μέγα καὶ ἑξοχὸν τῆς τῶν αἰσθήσεων καθάρσεως, ὡς ἀποκωλυούσης πᾶσαν εἰς τὴν ἀμαρτίαν εἴσοδον, καὶ συγκλειούσης τὰς θυρίδας, δι' ὧν ὁ θάνατος ἀνέβη, συντόνως τὰ κατὰ τὰς ἐορτὰς ταύτας γενόμενα μελετῶντες, χαίρομεν βλέποντες ἐκφανῇ τὰ τεκμήρια τῆς πρὸς ἀλλήλους ἀγάπης, ἣν ἐδίδαξεν εἰς τοὺς Αὐτῷ πιστεύοντας ὁ Θεάνθρωπος, ἣν διὰ ζῶντος παραδείγματος διδάσκει πᾶσι τοῖς ἐν Πνεύματι τέκνοις αὐτοῦ ὁ τὸν πατριαρχικὸν οἰκουμενικὸν θρόνον περιφραδῶς κοσμῶν. Τὰ κατὰ τὰς δύο πρώτας ἡμέρας τοῦ θεοῦ Πάσχα καὶ τὰ σήμερον, ἄρτι, λεχθέντα τε καὶ πραχθέντα, τὰ ἔχον τῆς πρὸς ἀλλήλους ἀδελφικῆς ἀγάπης, ἣν εὐχόμεθα ἀληθῆ καὶ πραγματικὴν, ἡρεμίαν καὶ σωτηρίαν ψυχῆς τε καὶ σώματος ἀπεργαζομένην, καὶ μείζονα καθισταμένην οὕτω, κατὰ τὴν ἀποστολικὴν φωνήν, καὶ τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς πίστεως, κερνῶσιν ἡμᾶς ἀγαλλιάσεως καὶ χαρᾶς, τὸ διδαχθέν ἡμῖν παρὰ τοῦ τῆς ἀγάπης κήρυκος ἀποστόλου γινώσκοντάς. Διδάσκαλοι καὶ κήρυκες τῶν εὐαγγελικῶν ἀληθειῶν φρονοῦμεν ὅτι θέλουσιν ἐν τῷ μέλλοντι διδάσκει, καθὼς ἔδειξαν ἤδη, ὅτι ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται καὶ γινώσκει τὸν Θεόν, ὡς ἀγνοεῖ τοῦναντίον Αὐτὸν ὁ μὴ ἀγαπῶν. Εἴθε, πρὸς ἀμφιλαφὴ σωτηρίαν ἡμῶν, διὰ τῆς ἐν ἀγάπῃ χριστιανικῇ γνώσεως τοῦ Θεοῦ, συνωδὰ τῇ τοῦ Χρυσορρήμονος διδασκαλίᾳ, τὰ μὲν κρυπτόμενα βλέποντες, τὰ δὲ πνευματικὰ νοοῦντες, μήτε ὑπὲρ τῶν ἤδη γενομένων ἀπιστήσωμεν, μήτε ὑπὲρ τῶν ἐπαγγελιῶν ἀμφισβητήσωμεν.

ΛΟΓΟΣ

ἐκφωνηθεὶς τῇ ἀγίᾳ καὶ Μ. Παρασκευῇ
ἐν τῷ πανσέπτῳ πατριαρχικῷ ναῷ
ὑπὸ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

« Ἴδε ὁ ἄνθρωπος »
(Ἰωάν. 19, 5).

Παναγιώτατε Δέδοτα, Σεβασμ. Ἱερόρχαι καὶ λοιπὸν εὐδεδὲς ἐκκλησιάσμα.

Ἄν ὑπάρχῃ στιγμή, καθ' ἣν ὁ χριστιανὸς ὑπὸ τὸ κράτος βαθυτάτης συγκινήσεως ἀνοίγει ἐκπεπληγμένα τὰ ὄμματα καὶ παρίτρομος ἀτενίζει εἰς τὸ φρικώ-

δέσποτον τῶν ἐπὶ γῆς δραματισθέντων ἀπὸ καταβολῆς κόσμου γεγονότων, ἡ στιγμή αὕτη εἶναι ἡ παρούσα στιγμή, ὅποτε κρέμαται ἔμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν προσηλωμένος ἐπὶ τοῦ ξύλου ὡς ἐπικατάρατός τις καὶ ἐγκληματίας ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ οὐρανίου Πατρὸς, ὁ Ποιητὴς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς. Αὕτη εἶναι ἡ στιγμή τῆς ἀναμνήσεως τῆς στυγεραῆς καὶ θεοκτόνου ἐκείνης πράξεως, ἥτις ἐπέθηκε τὸ κορύφωμα ἐπὶ τοῦ κολοσσιαίου τῶν ἀνθρωπίνων αἰσχῶν καὶ ἀμαρτιῶν οἰκοδομήματος, καὶ ἡ ὁποία στιγμή ἀποτελεῖ μόλα ταῦτα νῦν καὶ θ' ἀποτελεῖ καὶ διὰ παντὸς τὴν ὁσὸν κατανυκτικὴν καὶ μεγαλοπρεπῆ τραγωδίαν, ἄλλο τόσον καὶ τὴν σωτηριωδεστάτην ἀλήθειαν τῆς ἱστορίας τῶν θρησκείων συμπάσης τῆς ἀνθρωπότητος. Κατὰ τὴν στιγμήν ταύτην, ὅποτε τελεῖται ἀνάμνησις μόνον τῆς μεγάλης καὶ φοβερᾶς ἐκείνης θυσίας τοῦ Γολγοθᾶ, ὁ χριστιανὸς αἰσθάνεται ἐν ἑαυτῷ σαλευόμενον ἐκ θεμελίων τὸ λογικὸν καὶ τὴν πίστιν του, διότι αἰσθάνεται τὴν βαθεῖαν ἀγωνίαν τοῦ μᾶλλον σκληροῦ θανάτου, ὅστις ἐφηρμόσθη ποτὲ ὡς ποινὴ κατὰ ἐγκληματίαντος θνητοῦ. Ἀδελφοί μου, ἡ στιγμή αὕτη εἶναι πρωτοφανὴς καὶ μοναδικὴ εἰς τὰ χρονικά τῆς ἱστορίας τῶν θρησκείων τοῦ κόσμου, εἶναι ἡ στιγμή τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἀποθεώσεως τῆς ὁδύνης καὶ τῆς θλίψεως.

Λέγω τῆς ἀποθεώσεως τῆς ὁδύνης καὶ τῆς θλίψεως καὶ μὴ ταραχθῆτε· διότι οὐδεμία θρησκεία τοῦ κόσμου εἶχε δώσῃ σημασίαν εἰς τὴν θλίψιν καὶ τὰς λύπας, οὐδεμία ἐγνώρισε νὰ σαγηνεύσῃ καὶ νὰ συγκλονίσῃ ἐκ θεμελίων τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν ἐξυψούσα καὶ ἀποθεοῦσα τὴν ὁδύνην, ἥτις μαστίζει τὴν ἀνθρωπότητα, οὐδεμία ἐδειξε πάσχοντα καὶ ἐσταυρωμένον μάλιστα τὸν Θεὸν καὶ οὐδεμία ἐτόλμησε ν' ἀναδιδάσῃ τὴν θλίψιν ταύτην καὶ ὁδύνην εἰς δόγμα πίστεως καὶ ἄρθρον, διότι οὐδεμία ἐτόλμησε νὰ εἴπῃ εἰς τοὺς ὁπαδοὺς της: Ἴδε ὅτι αὐτὸς ὁ πάσχων καὶ ὀδυρόμενος καὶ ἀποθνήσκων τὸν πλέον φρικτὸν καὶ ἐπονείδιστον θάνατον, καὶ χύνων ἐπὶ τοῦ αἱματοδρέκτου τούτου βωμοῦ τοῦ Σταυροῦ καὶ τὴν τελευταίαν αὐτὴν τοῦ αἱματός του ρανίδα, αὐτὸς εἶναι ὁ λατρευτὸς καὶ εὐλογημένος υἱὸς τοῦ Θεοῦ, εἶναι ὁ θεάνθρωπος Σωτὴρ τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἐπεφυλάσσετο καὶ ἡ ὑψίστη αὕτη δόξα εἰς τὴν μόνην ἀληθῆ τοῦ κόσμου θρησκείαν, τὴν χριστιανικήν, ἥτις πρώτη καὶ μόνη ἔδωκε σημασίαν εἰς τὴν θλίψιν, ἥτις ἠθέλησε νὰ θεμελιωθῇ ἐπὶ τοῦ πάθους τοῦ Ἰησοῦ ὡς ἐπὶ λίθου ἐκλεκτοῦ καὶ ἀκρογωνιαίου, καὶ νὰ στηριχθῇ ὡς ἐπὶ ἀρραγοῦς καὶ ἀδιασείστου στηρίγματος ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ τοῦ ἀρχηγοῦ της, καὶ ἡ ὁποία ἐτόλμησε νὰ παρουσιάσῃ ἡμῖν καὶ αὐτὸν τὸν Θεὸν ἐξαγνιζόμενον τρόπον τινὰ διὰ τῶν δοκιμασιῶν τοῦ παρόντος βίου καὶ ἀποθεοῦντα τὴν λύπην καὶ στεφανούμενον δόξῃ καὶ τιμῇ διὰ τὸ πάθημα τοῦ ἑαυτοῦ θανάτου (Ἐβρ. 2, 9).

Καὶ διὰ τοῦτο ἀναβὰς κατὰ τὴν πένθιμον ταύτην καὶ μεγάλην ἡμέραν τὸν ἱερὸν τοῦτον ἄμβωνα, ἔκρινα ἀρμοδιώτερον μὲν πρὸς τὴν θλίβεράν τῆς σήμερον ὑπόθεσιν τῆς Ἐκκλησίας, συμφορώτερον δὲ πρὸς τὴν ἐν τῷ χωνευτηρίῳ τῶν θλίψεων τοῦ παρόντος βίου ταλαιπωρουμένην ψυχὴν νὰ ὁμιλήσω σήμερον πρὸς ἡμᾶς περὶ τοῦ σταυρικοῦ θανάτου τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἰδίᾳ περὶ τῆς ἐγκατεργασίας καὶ τοῦ ἠθικοῦ μεγαλείου, τὸ ὁποῖον ἐν μέσῳ τῶν παθῶν καὶ τῶν ὀδυνῶν τοῦ Σταυροῦ ἀναπτύσσει ὁ Θεάνθρωπος, ἵνα οὕτω διδάξω ὑμᾶς τὴν ὑπομονὴν καὶ τὴν ἐγκατεργασίαν, ἣν πρέπει ν' ἀντιτάσσωμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὰς θλίψεις καὶ τὰς πικρίας τοῦ παρόντος βίου καὶ τὴν γλυκεῖαν παρηγορίαν, ἣν πρέπει ν' ἀντλῶμεν μελετώντες τὰ πάθη καὶ τὰς δοκιμασίας εἰς τὸν ὄνειδισμόν τοῦ Ἰησοῦ, ὅταν νέφῃ θλίψεως πυκνὰ κατακαλύπτωσι τὴν ψυχὴν ἡμῶν, καὶ λογισμοὶ βαρεῖς καὶ μαῦροι πιέζωσι τὸν νοῦν καὶ τὸν λογισμόν μας καὶ φέρωσι τὴν ἀπόγνωσιν καὶ τὴν ἀπογοήτευσιν εἰς τὴν ψυχὴν ἡμῶν καὶ τὴν καρδίαν.— Μόνον εὐλόγησόν με, Παναγιώτατε Δέσποτα, καὶ εὐχαί μοι ὑπεράβηκον τὸν ἄνωθεν φωτισμόν, ἵνα κατορθώσω δυνάμει πολλῇ νὰ εὐαγγελισθῶ πρὸς τὸν περιούσιον τοῦτον τοῦ Κυρίου λαόν, πρὸς τὸ ἡγαπημένον Σου τοῦτο λογικὸν ποιμνιον τὴν ὑψηλὴν καὶ παρῆγορον ταύτην τῆς ἀμωμῆτος ἡμῶν πίστεως διδασκαλίαν καὶ ἀλήθειαν.

«Ἴδε ὁ ἄνθρωπος».

Παναγιώτατε Δέσποτα, αὐτὸς ὁ ἐσταυρωμένος Ἰησοῦς εἶναι πράγματι ὁ κατ' ἐξοχὴν ἄνθρωπος, εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν μάλιστα εὐεργέτης τῶν Ἰουδαίων, εἶναι ὁ Σωτὴρ τῆς ἀνθρωπότητος. Αὐτὸς εἶναι ὁ ἄνθρωπος, ὅστις περιήρχετο τὰς πόλεις καὶ τὰς κώμας τοῦ Ἰσραὴλ, διαχέων καὶ διασκορπίζων τὰς εὐεργεσίας του, ἀφίνων ἴχνη τῆς παντοδυναμίας καὶ τῆς πανδοφίας του εἰς πᾶσαν γωνίαν τῆς Ἰουδαίας· ὅτε δὲ ὁ Πιλάτος ἐπαρουσίασεν αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ εὐεργετηθέντος τούτου ὄχλου συντετριμμένον καὶ τεταπεινωμένον, μεψευδῇ βασιλικὴν πορφύραν περιβεβλημένον, ἐστεφανωμένον με ἀκάνθινον στέφανον, με κάλαμον ἀντὶ σκήπτρου εἰς τὴν δεξιάν, ὁ ἀχάριστος καὶ παλὺδουλος καὶ αἰμοχαρὴς ἐκεῖνος λαός, ἐξηγριωμένος καὶ μαινόμενος καὶ λυσσῶν πληροὶ τὸν ἀέρα ἀνοσίων κραυγῶν καὶ ζητεῖ τὴν καταστροφὴν καὶ τὸν ἀφανισμόν τοῦ εὐεργέτου του· «ἄρον ἄρον σταύρωσον αὐτόν».

Ὡς βλέπετε οὐδεὶς ἐξ ὧν ἐκείνων τῶν ἀπείρων λαῶν, οἵτινες πεινῶντες ἐχορτάσθησαν παρ' αὐτοῦ, τετυφλωμένοι καὶ ἀνέδλεψαν διὰ τοῦ θαύματος του, παρδλυτοὶ καὶ ἀνωρθώθησαν, ἀσθενεῖς καὶ ἐθεραπεύθησαν, νεκροὶ καὶ ἀνέζησαν, οὐδεὶς ὑψοῖ φωνὴν ὑπὲρ τοῦ εὐεργέτου του, οὐδεὶς ἀναλαμβάνει τὴν ὑπεράσπισίν του, οὐδεὶς εἶναι ἐρημος καὶ πανταχόθεν ἐγκαταλελειμένος· καὶ ὡς φαίνεται, θεραπεύων τοὺς ἀρρώστους, ὁμμάτων τοὺς τυφλοὺς, συσφίγγων τοὺς παραλύτους,

ἀνίστας τοὺς νεκρούς, πληρῶν θαυμάτων καὶ ἀγα-
θοεργιῶν τὴν Ἰουδαίαν· ἐπλήρου αὐτὴν ταῦτοχρόνως
καὶ ἀχαρίστων καὶ ἀγνωμόνων, ἐπλήρου αὐτὴν δη-
μίων καὶ φονευτῶν.

Καὶ ἵνα πεισθῇτε περὶ τούτου ἀρκεῖ νὰ ἐξετά-
σῃτε ἐπακριδῶς μεθ' ὁποῦνς μανίας τὰ πάθη καὶ αἱ
κακίαι τοῦ κόσμου δέρουσι καὶ κτυποῦσι τὸν Ἰν-
σοῦν, τὸν ὁποῖον καταδιώκει ἐξ ἴσου ἡ μανία καὶ τὸ
πάθος, ὁ φθόρος καὶ ἡ ἀχαριστία, ἡ κακία καὶ ἡ μο-
χθηρία, ὅσον τοῦ Ἰουδαίου, ἄλλο τόσον καὶ τοῦ ἐθνι-
κοῦ· ὅσον τοῦ λαϊκοῦ, ἄλλο τόσον καὶ τοῦ ἱερέως·
ὅσον τοῦ ἀρχιερέως τοῦ Ἀννα καὶ τοῦ Καϊάφα, ἄλλο
τόσον καὶ τοῦ ἡγεμόνος τοῦ Ἡρώδου καὶ τοῦ Πιλά-
του. Αἱ δοκιμασίαι τοῦ Ἰνσοῦ καθὼς ψάλλει καὶ ἡ
Ἐκκλησία, ἐπεξετάθησαν καὶ ἐπὶ ἐνὸς ἐκάστου μέ-
λους τῆς θείας αὐτοῦ σαρκός. «Ἐκαστον μέλος τῆς
ἀγίας σαρκός τοῦ Ἰνσοῦ ἀτιμίαν καὶ ὄνειδισμὸν δι'
ἡμᾶς ὑπέμεινεν, ἡ κεφαλὴ τὰς ἀκάνθας, τὸ πρόσωπον
τοὺς ἐμπυρσμούς, αἱ διαγόνες τὰ ραπίσματα, τὸ στόμα
τὴν χολὴν καὶ τὸ ὄξος, ὁ νῶτος τὰ φραγγέλια, τὰ ἄρ-
θρα τοὺς ἥλους, ἡ πλευρὰ τὴν λόγχην κλπ.

Τὰ πάντα καὶ οἱ πάντες ἵνα βασανίσωσι περισσό-
τερον τὸ θῦμα, ἐξαντιλοῦσι πᾶν ὅ,τι ἡ πλέον ἀγρία
θηρωδία ἠδύνατο νὰ ἐπινοήσῃ. Ὁ κοινὸς θάνατος δὲν
ἐκρίθη ἐπαρκὴς δι' αὐτοὺς ποινὴ, καὶ ἐπενοήθη ὁ
διὰ σταυροῦ θάνατος, ποινὴ ἐφαρμοζομένη εἰς τοὺς
εὐτελεστάτους τῶν δούλων. Ἡ νύξ διὰ τὸ μαιφόνον
αὐτῶν ἔργον δὲν ἐφάνη αὐτοῖς ὁ κατάλληλος καιρὸς,
ἵνα ἐν τῷ σκότει τῆς νυκτὸς συντελεσθῇ τὸ μέγα ἀνο-
σιούργημα· προέκριναν ἐν πλήρει ἡμέρᾳ, ὑπὸ τὸ φῶς
τοῦ ἡλίου, ἐν ἡμέρᾳ πανηγυρικῇ καὶ ὑπὸ τὴν θέαν
τῶν ὁμμάτων ὄλων τῶν ἐθνῶν, τῶν τότε συννηγμένων
εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα διὰ τὴν ἐορτὴν τοῦ Πάσχα, νὰ τε-
λεσθῇ ἡ φοβερὰ θυσία.

Οὐδέποτε, ἀδελφοί μοι, προσνέχθη τῷ Θεῷ ἄλλη
θυσία τοσοῦτον ἐκτακτος καὶ ἐξαιρετικῆς, καὶ ἀξία τῆς
εὐγνώμοσύνης καὶ τοῦ θαυμασμοῦ καὶ τῶν ἀγγέλων
καὶ τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλ' ὅσον ἡ θυσία εἶναι ἐκτακτος
καὶ ἐξαιρετικῆς, ἄλλο τόσον θεῖον καὶ μεγαλοπρεπὲς ἐν
τῇ δυστυχίᾳ του εἶναι καὶ τὸ θῦμα, ὅπερ ἐξελέγη,
ἵνα ἐπ' αὐτοῦ πέσῃ ἡ μάχαιρα τοῦ δημίου.

Καὶ θαυμάσατε τοῦτο ἄφ' ἐνὸς μὲν ἐκ τῆς μεγαλο-
πρεποῦς ἀταραξίας, ἣν ἔχει τὸ θῦμα, ὁ Ἰνσοῦς, καὶ
ἥτις καταπλήσσει τοὺς περὶ αὐτόν, ἄφ' ἑτέρου δὲ ἐκ
τῆς ἀνεκφράστου ἐγκαρτερήσεως καὶ προῶντος, μεθ'
ἧς αὐτὸς ὑπομένει τὰ βάσανα καὶ τὰς ὁδύνας, τὰς δο-
κιμασίας καὶ τὰ σκότη τοῦ σταυροῦ.

Δέσμιος καὶ ὡς ἐνοχὸς θανάτου παραδεδομένος
εἰς χεῖρας τοῦ Πιλάτου, οὕτω προσφέρεται, ὥστε ὁ
ἀντιπρόσωπος τοῦ κραταιοῦ καὶ πανισχύρου αὐτο-
κράτορος τῶν Ῥωμαίων νὰ τρέμῃ ὡς κάλαμος ὑπὸ
ἀνέμου σαλευόμενος, καὶ νὰ ὡχρῇ ὡς φύλλον φθινο-

πωρινὸν καὶ νὰ νίπτῃ τὰς χεῖράς του ἐνώπιον τοῦ
πλήθους, λέγων «ὅτι εἶναι ἀθῶος ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ
δικαίου τούτου»! Δικαζόμενος ὡς ἐγκληματίας, διότι
δῆθεν ἐδολασφῆμυσεν εἰς τὸν Θεόν, ἐνώπιον τοῦ μεγά-
λου ἀρχιερέως τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, ὁμιλεῖ πρὸς αὐ-
τὸν μετὰ τῆς ἀξίας καὶ τῆς μεγαλειότητος τοῦ κριτοῦ
τοῦ κόσμου· «ἀπ' ἄρτι ὤψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ
τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ». Πᾶσα πρῶξις καὶ πᾶς λό-
γος ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ πάθους τοῦ Ἰνσοῦ εἶναι θεῖος,
εἶναι ὑψηλός, εἶναι πλήρης ἀνεκφράστου γαλήνης καὶ
οὐρανοῦ μεγαλείου.

Παναγιώτατε Δέσποτα, οὐδένα βεβαίως λανθάνει
ἡ μεγάλη ἱστορικὴ ἀλήθεια, ὅτι πάντα τὰ ἐν τῷ κό-
σμῳ, τόσον τὰ ἔθνη ὅσον τὰ ἄτομα, ἐξαγνίζονται τρό-
πον τινὰ καὶ ἐξυψοῦνται διὰ τῶν ἐθνικῶν συμφορῶν
καὶ τῶν δοκιμασιῶν των· ἐν τῷ πυρὶ καὶ τῷ χωνευ-
τηρῷ τῶν δοκιμασιῶν ἐξήστραψαν ἀληθῶς καὶ ἐνεδυ-
ναμώθησαν οἱ μεγάλοι τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν μεγάλων
ψυχῶν χαρακτῆρες. Καὶ αἱ ἐνδοξότεραι σελίδες τῆς
ἱστορίας τοῦ βίου τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν ἀτόμων εἶναι
αἱ ἀναπολοῦσαι τὰ δεινοπαθήματα καὶ τὰς βαρεῖας
δοκιμασίας, διὰ τῶν ὁποίων ὁ δάκτυλος τῆς θείας προ-
νοίας τὰ ὠδήγησε, καὶ ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων ὁ χαρα-
κτὴρ αὐτῶν ὁ ἐθνικὸς ἢ ὁ ἀτομικὸς δὲν ἐταπεινώθη.
Ἡ καρτερία, μεθ' ἧς ὑπέστησαν τὰ βάσανά των, χω-
ρὶς νὰ καταδυνάτωσιν ὑπὸ τῆς συμφορᾶς, ἐξησφάλισεν
εἰς αὐτὰ τὸν θαυμασμόν καὶ τὸν σεβασμὸν τῶν αἰώ-
νων. Εἶναι ἀνάγκη νῦν, ἀδελφοί μου, νὰ σᾶς ἀναπτύ-
ξω, ὅτι ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ θνήσκοντος ἐν μέσῳ φρι-
κτῶν δοκιμασιῶν Ἰνσοῦ, ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον προκαλεῖ
τὸν θαυμασμόν καὶ τὸν σεβασμὸν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς
γῆς, δὲν εἶναι τόσον ἡ ὑπεράνθρωπος καρτερία καὶ γα-
λήνη, μεθ' ἧς ὑψίσταται τὴν φοβερὰν ἀγωνίαν τοῦ
σταυρικοῦ θανάτου, ὅσον τὸ ἀπαράμιλλον ἐκεῖνο ἡθι-
κὸν μεγαλεῖον, τὸ ὁποῖον οὐ μόνον αἶρει τὸν Θεάν-
θρωπον ὑπεράνω ὄλων τῶν παθῶν, ὑπεράνω τῆς ὁδύ-
νης καὶ τῆς θλίψεως, ἀλλὰ καὶ πληροῖ τὴν καρδίαν
του καὶ ὅλην αὐτοῦ τὴν ὑπόστασιν ἐξ ἀγάπης, ἀγάπης
τελείας καὶ εἰλικρινοῦς πρὸς τοὺς βασανιστάς του, ἀγά-
πης, ἥτις φέρει τὴν λήθην τῶν ὕδρων καὶ τῶν κα-
κιῶν, ἥτις ἀποδίδει καλὸν ἀντὶ κακοῦ, καὶ ἡ ὁποία
εἶναι τελεία ἐνσάρκωσις τῆς ἐπιεικειᾶς, τῆς συγγνώ-
μης καὶ τῆς ἀφέσεως πρὸς τοὺς ἀμαρτάνοντας; Παρα-
τηρήσατε τὸν Ἰνσοῦν ἐν μέσῳ τῶν πλέον σκληρῶν
βασάνων τοῦ σταυροῦ, ὑπομένοντα τὰ πάντα ἐν καρ-
τερίᾳ καὶ ὑπομονῇ, χωρὶς νὰ ἐκφύγῃ τῶν χειλέων του
οὐδὲ ἐν παράπονῳ, οὐδὲ μία κἄν ἀπειλὴ κατὰ τῆς
ἀδικίας τοῦ κόσμου, κατὰ τῆς σκληρότητος τῶν σταυ-
ρωτῶν του, ἐν δὲ μόνον παρακαλοῦντα ἱκετευτικῶς
καὶ δεόμενον πρὸς τὸν οὐράνιον του πατέρα, ὅπως
δηλονότι συγχωρήσῃ τοὺς ἐχθρούς του. «Πάτερ,

ἔλεγεν, ἄφες αὐτοῖς». Ὅποια τῇ ἀληθείᾳ ἀνέκφρα-
στος συγκατάδοσις καὶ ἐπιείκεια, ὅποιον ὕψος ἠθικόν,
ὅποιον ἀπαράμιλλον μεγαλεῖον ψυχῆς!

Παλαίων μετὰ τοῦ θανάτου, ὀδυνώμενος ἐπὶ τοῦ
σταυροῦ ἐν μέσῳ τῶν πλέον αἱματηρῶν βασάνων, ἐν
μέσῳ τῆς πλέον ἀφορήτου θλίψεως, νὰ ζητῇ ὄχι κρί-
σιν ἀλλὰ ἔλεον, νὰ ἐκσφενδονίσῃ ὄχι κεραυνούς ὀρ-
γῆς, ἀλλὰ φλόγας ἀγάπης, νὰ αἰτῇται ὄχι κατάραν, ἀλ-
λὰ εὐλογίαν, ἀλλὰ συγγνώμην, ἀλλὰ ἄφεσιν, δι' ἐκεί-
νους, οἵτινες προσκνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ἄνευ οἰκτιρ-
μῶν, χωρὶς σπλάγχνα ἐλέους, ἄνευ φιλανθρωπίας. «Πά-
τερ ἄφες αὐτοῖς». Καὶ πάλιν «Ἴδε ὁ ἄνθρωπος».

Ἴδε πῶς ἐκπνέει ὁ δίκαιος ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ
ὑπὸ τὰ κτυπήματα τῆς μοχθηρίας καὶ τῆς ἀχαριστίας
τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλὰ ταῦτο χρόνως ἴδε, χριστιανέ, καὶ
θές τὸν δάκτυλόν σου εἰς τὸν τύπον τοῦτον τῶν ἡλῶν,
εἰς τὸ πρότυπον τοῦτο καὶ τὸν υπογραμμὸν τῶν δοκιμα-
σιῶν καὶ τῶν παθημάτων, ἅτινα ὡς κλῆρος ἀναπόφευ-
κτος ἐπιφυλάσσονται ἐν τῷ ψευδεὶ καὶ ματαίῳ τού-
τῳ κόσμῳ διὰ πάντας, ὅσοι θέλουσιν «εὐσεβῶς ζῆν»
καθὼς εἶπεν ἡ Γραφή.

Ἔδο, ἄνθρωπε, ὁσὸν δὴ ποτε δύνασαι σοφὸς κατὰ
κόσμον καὶ συνετός, διεύθυνον καὶ τακτοποιήσον πάν-
τα τὰ κατὰ σεαυτὸν μετὰ τῆς πλέον ἐπαινετικῆς προ-
νοίας καὶ συνέσεως, ὅπως ἂν θέλῃς καὶ ἐννοῇς, καὶ
θὰ ἴδῃς ἐκ πείρας σκληρᾶς ὅτι αἰείποτε εἶναι ἀνάγκη
νὰ ὑποφέρῃς ἐν τῷ κόσμῳ εἴτε ἐκὼν εἴτε ἄκων, παν-
ταχοῦ δηλ. καὶ πάντοτε εἴτε θὰ δοκιμάζῃς σωματι-
κοὺς πόνους, εἴτε θὰ ὑπομένῃς πνευματικὰς ἀγωνίας.
Πλειστάκις μάλιστα θὰ νομίζῃς, ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς
σ' ἐγκατέλιπε, καὶ ὅπερ φοβερώτατον, πολλάκις θὰ
αἰσθάνῃσαι, ὅτι σὺ αὐτὸς κατήντησας εἰς σεαυτὸν
βάρος. Ζητῶν δὲ νὰ εὕρῃς κύκλῳ καὶ πέριξ σεαυ-
τοῦ ἀνακούφισιν καὶ παρηγορίαν, θὰ βλέπῃς, ὅτι οὐδὲν
δύναται νὰ σὲ βοηθήσῃ καὶ νὰ σὲ παραμυθήσῃ, ἀλλ'
ὅτι πρέπει νὰ ὑποφέρῃς καὶ νὰ βαστάζῃς τὸν σταυ-
ρὸν καὶ τὰς δοκιμασίας σου ἀγογγύστως. Καὶ βεβαίως
τί ἄλλο ζητεῖς ἐν τῷ κόσμῳ, χριστιανέ; τί ἄλλο,
παρὰ βάσανα, ὀδύνας καὶ δοκιμασίας; πιστεύεις ὅτι εἶ-
ναι δυνατόν ν' ἀποφύγῃς σὺ μόνος ὅ,τι οὐδεὶς ποτε
τῶν θνητῶν ἠδυνήθη ν' ἀποφύγῃ; πιστεύεις, ὅτι ἐκεῖ-
νο, τὸ ὅποιον καὶ διὰ τὸν Θεάνθρωπον ἀπέβη ὑποχρεω-
τικὸν καὶ τὸ ὑπέμενεν ἀγογγύστως, θὰ δυνηθῇς σὺ
ὁ σκώληξ νὰ καταστήσῃς ἀτέλεστον μόνον διὰ σεαυ-
τόν; . . . Τίς ἄνθρωπος ἔμεινεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ
χωρὶς πειρασμῶν, ἄνευ σταυροῦ καὶ δοκιμασίας;
Μὴ πλανᾷσθε, ἀδελφοί μου, ὁλόκληρος ἡμῶν ἡ ζωὴ
εἶναι πλήρης ἀθλιότητος, γέμει δακρύων καὶ ἀνα-
στεναγμῶν, διότι σκληρὰ ὀδύνη πανταχοῦ καὶ πάν-
τοτε μαστίζει τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν.

Εἰς τὰ βάθη ὅλων τῶν καρδιῶν ἀκούεται εἰς καὶ
ὁ αὐτὸς πόνος. Μεταξὺ ὅλων τῶν ἀνθρώπων τίς ἔχει
ὅ,τι ἐπιθυμεῖ; ποῖος δὲν ἔχει νὰ λυπηθῇ, διότι ἀπώ-

λεσεν ὅ,τι εἶχεν; ποῖος εἰς τὸ ταξίδιον τοῦτο τῆς ζωῆς
δὲν ἀπώλεσε πατέρα ἢ μητέρα, τέκνα ἢ ἀδελφούς,
φίλους, τιμὰς, δόξας, περιουσίαν καὶ τὰ παρόμοια;
ποῖος νέος δὲν ἔχει ἐνώπιόν του ἢ τὰς πικρίας τῆς
ζωῆς, ἥτις ἀρχίζει δι' αὐτόν, ἢ ποῖος γέρον δὲν δοκι-
μάζει τὰς πικρίας τῆς ζωῆς, ἥτις δι' αὐτὸν κλίνει εἰς
τὴν δύσιν της; Καὶ ἂν θέλῃτε ἐκ παύρας νὰ πεισθῇτε
περὶ τούτων πάντων, ἀφήσατε τὸν πτωχόν, τὸν πει-
νῶντα, τὸν δειψῶντα, τὸν γυμνιζόμενον· αὐτὸς ἦδη φέ-
ρει τὸν σταυρὸν του, καὶ τὸν φέρει, ἀρκετὰ βαρύν, καὶ
τὸ γνωρίζετε πάντες· καὶ παρατηρήσατε τὸν ἄλλον, τὸν
πλούσιον, τὸν ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἡμφιεσμένον, τὸν
πατοῦντα καὶ ἀναπαύοντα τοὺς πόδας του ἐπὶ ἐκλε-
κτῶν καὶ πολυτίμων ταπήτων, τὸν ἐποχοῦμενον ἐπὶ
ἀρμάτων μεγαλοπρεπῶν καὶ κοιμώμενον ἐπὶ κλίνης χρυ-
σῆς καὶ μεταξοῦ φάντου. Δὲν πεινᾷ, δὲν διψᾷ, δὲν εἶναι
γυμνός, ἀλλὰ παρατηρήσατε τὸ συνωφρυνόμενον μέτω-
πόν του, τὸ ὅποιον εἶναι πλήρες ρυτίδων. Γνωρίζετε τί
ἔχει; ἔχει σκέψεις καὶ φροντίδας καὶ βασανίζεται ἀπὸ
ἐπιθυμίας, περισσοτέρας παρὰ τὸν πεινῶντα καὶ γυ-
μνόν. Ἐπιθυμεῖ δόξαν, ἐπιθυμεῖ ἐξουσίαν, ἀρχήν, τὴν
ὁποίαν ἄλλοι τοῦ διαφειλονεικοῦσιν· ἐπιθυμεῖ τιμὰς
ὧν ἐστερήθη· διψεῖ ἐκδίκησιν, διότι ἔπεσε θῦμα ἀπάτης,
συκοφαντίας, φθόνου καὶ ἐπιδουληῆς· καὶ βασιλεῖς πολ-
λάκις παραιτοῦνται τῆς βασιλείας καὶ καταλύουσι τὸν
βίον πλήρη ὀδύνης καὶ θλίψεως. Πρέπει νὰ εἶναι πολὺ
ἀπλοῦς καὶ πολὺ μύωψ ἐκεῖνος, ὅστις δὲν βλέπει ὅτι αἱ
θλίψεις καὶ αἱ ὀδύναι ὑπάρχουσι καὶ εἰς τὰ ὑψηλὰ στρώ-
ματα καὶ εἰς τὰς χαμηλὰς τάξεις τῆς κοινωνίας. Πρέ-
πει νὰ ἀμβλυσῇ τις, ἵνα μὴ βλέπῃ ὅτι καὶ τὰ ῥάκη
καὶ ἡ πορφύρα εἶναι ἐπουσιώδη καὶ ἀσήμαντα κα-
λύμματα τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, καὶ ὅτι ὑπὸ τὴν
εὐτέλειαν τῶν ρακῶν καὶ ὑπὸ τὴν ἀκτινοδόλον λάμπει
τῆς πορφύρας κρύπτεται πάντοτε φρικτὴ ἰσότης θλί-
ψεων καὶ δοκιμασιῶν.

Ἀδελφοί μου, μόνη ἡ θρησκεία τοῦ Ἰησοῦ ἔλυσε τὸ
μέγα τοῦτο αἰνίγμα τοῦ κακοῦ ἐν τῷ κόσμῳ. Μόνη ἡ θρη-
σκεία τοῦ Ἰησοῦ, ἐξηγοῦσα τὰς λύπας ὅλας τοῦ βίου ὡς
ἀναγκαῖας ἀκάνθας καὶ τριβόλους τῆς μακρᾶς ὁδοπορίας,
ἥτις λέγεται ζωὴ καὶ ἀνθρώπινος βίος, διδάσκει ὅτι ἡ
λύπη εἶναι τῆς δυσκόλου ταύτης ὁδοπορίας ἀναπό-
φευκτος σύντροφος καὶ συναπάντημα, καὶ ὅτι διὰ τῆς
καρτερίας καὶ ὑπομονῆς θάττον ἢ βράδιον θὰ ἔλθῃ ἡ ἄ-
μεσος παρηγορία καὶ ἀνακούφισις. Καὶ διὰ τοῦτο ἡ
θρησκεία αὕτη ὁμιλεῖ περὶ τῶν θλίψεων γλώσσαν, ἣν
οὐδεμία θρησκεία τοῦ κόσμου ἐγνώρισε καὶ ἠδυνήθη
νὰ λαλήσῃ· «ὑπομένετε, λέγει, διότι μακάριοι οἱ ὑπομέ-
νοντες· πενθεῖτε, καὶ κλαίετε, διότι μακάριοι οἱ πεν-
θοῦντες, μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν· μένετε πεινῶντες
καὶ δειψῶντες, διότι μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶν-
τες· διώκεσθε καὶ ὀνειδίζεσθε, διότι μακάριοι οἱ δεδιω-
γμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, διότι μακάριοι ἔστε ὅταν ὀ-
νειδίσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι καὶ διώξωσι καὶ εἰπώσι,

πάν πονηρὸν ῥῆμα ψευδόμενοι ἐνεκεν ἐμοῦ». Χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε πάσχοντες ταῦτα πάντα, διότι πάντα ταῦτα ἔπαθε καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν.

Καὶ διὰ τοῦτο ἡ χριστιανικὴ θρησκεία ἔχουσα τοῦτο τὸ ἐξαιρετικὸν πλεονέκτημα, οὗτινος στεροῦνται ὅλαι αἱ λοιπαὶ θρησκείαι, ὅτι δηλ. αὐτὴ πρώτη καὶ μόνη ἔδωκε τὴν ἀρίστην ἀλλ' ἅμα καὶ ἀληθεστάτην ἀντίληψιν καὶ σημασίαν εἰς τὴν θλίψιν, ἔχει ταύτοχρόνως ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ πάσχοντος Θεανθρώπου Ἰησοῦ, καὶ τὸ ἀπαράμιλλον καὶ ὑψίστον πρότυπον τῆς ἐξυψώσεως καὶ τῆς ἀποθεώσεως τῆς ὁδύνης καὶ τῆς θλίψεως, διὰ τοῦ ὁποῖου σαγννεύει τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν.

Ὁ Χριστὸς ἀνέλαθεν ἐν τῷ πάθει αὐτοῦ καὶ ἐδοκίμασε τὰς λύπας καὶ τὰς ὁδύνας τοῦ ἀνθρώπου ἀπάσας, ἵνα ἡμεῖς διδαχθῶμεν ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ τούτου παραδείγματος τὴν ὑπομονὴν καὶ τὴν ἐγκαρτέρησιν, καὶ ὅπως μάθωμεν νὰ ὑποφέρωμεν ἀγογγύστως τὴν πρόσκαιρον δυστυχίαν. Ἰνα τί ἀθυμῆς, ἄνθρωπε; Ἰνα τί σκυθρωπάζης, χριστιανέ; Ἰνα τί συνταράσσῃται καὶ δειλῇ ἡ καρδία σου ἐνώπιον τοῦ ἀγῶνος καὶ τῶν δοκιμασιῶν τοῦ παρόντος βίου; ὑπόδειγμα λάβε τῆς κακοπαθείας σου τοὺς προφήτας. Λάβε ὑπ' ὄψιν σου τὰ πάθη καὶ τὸν θάνατον τοῦ Ἰησοῦ.

Σὺ ἀκόμη δὲν ἠγωνίσθης μέχρις αἵματος, καὶ διὰ νὰ μεταχειρισθῇ τὴν ὥραιαν ἐκφράσιν τῆς Γραφῆς «οὐπω ἀντικατέστης μέχρις αἵματος πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ἀγωνιζόμενοι» (Ἐβρ. 12, 4). Ἐλθέ ἐδῶ ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ Σταυροῦ, ἵνα αἰσθανθῇς ὅλην τὴν γλυκύτητα τοῦ παρόντος βίου. Ἐδῶ προσορμίσθητι ὡς εἰς λιμένα καταφυγῆς κατὰ τὰς ὥρας τῶν τρικυμιῶν τοῦ βίου, διότι ἐδῶ μόνον θὰ εὔρης ἀνάπαυσιν, ἐδῶ θὰ εὔρης τὴν παρηγορίαν καὶ τὴν χαράν. Ἐδῶ καὶ νέοι καὶ γέροντες θὰ ἐμπνευσθῇτε τὸ θάρρος καὶ τὴν ἐγκαρτέρησιν, τὴν ἀνακούφισιν καὶ τὴν ὑπομονήν, τὴν ἀφοσίωσιν καὶ τὴν αὐταπάργνησιν, τὴν αὐτοθυσίαν καὶ τὸ μαρτύριον. Μόνον ἐκ τοῦ Σταυροῦ δύναται ν' ἀντλήσῃ ὁ χριστιανὸς τὰ συστατικὰ τῆς εὐδαιμονίας του ἐν μέσῳ τῆς πάλης τοῦ βίου, ἐν μέσῳ τῶν ἀγῶνων, τῶν βασάνων καὶ τῶν δοκιμασιῶν τῆς παρούσης ζωῆς· διότι ὁ Σταυρὸς παρεμύθησε τὸν πόνον· καθηγίωσε τὴν ὁδύνην, ἐθεοποίησε τὴν θλίψιν· καὶ ἐν μέσῳ τῶν ταλαιπωριῶν καὶ τῶν δοκιμασιῶν τοῦ βίου διεσκόρπισε τὴν ἀνακούφισιν καὶ τὴν χαράν, καὶ ἐπέχεε τὸ γλυκὺ καὶ ἱλαρὸν ἐκεῖνο μεδίωμα, τὸ ὁποῖον διαλάμπει καὶ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἐν τῷ προσώπῳ τῶν δικαίων καὶ ἐναρέτων ἔστω καὶ ἐν μέσῳ τῶν πλέον σκυθρωπῶν καὶ ζοφερῶν ἡμερῶν τῆς ἐπὶ γῆς παροικίας των. Ταῦτα πάντα καὶ ὁ Παῦλος ἀναλογιζόμενος ἐκήρυττε καὶ ἔλεγεν· «οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν, εἰδότες ὅτι ἡ θλίψις ὑπομονὴν κατεργάζεται, ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμὴν· ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα, ἡ δὲ ἐλπίς οὐ καταισχύνει» (Ἐβρ. 5, 3).

Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, ἀνδρίζεσθε καὶ κραταιοῦ-

σθε, καὶ ὑπομένετε μετὰ καρτερίας τὰς θλίψεις καὶ τὰς δοκιμασίας τοῦ παρόντος βίου. Πίνετε προθύμως τὸ ποτήριον τοῦ Κυρίου, καὶ βαπτίζεσθε ἀγογγύστως τὸ βάπτισμα τῶν παθῶν, εὐχαριστοῦντες καὶ δοξολογοῦντες πάντων ἕνεκα τὸν Θεόν, ἐὰν θέλητε νὰ ἔχητε μέρος μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. «Διὰ πολλῶν θλίψεων, ἀδελφοί μου, δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ» (Πράξ. 14, 22). Ἐὰν δι' ἄλλης ὁδοῦ ἢ διὰ τῆς στενῆς καὶ τεθλιμμένης ὁδοῦ, τῆς ὁδοῦ τῶν θλίψεων, ἐκερδαίνεται ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἐὰν ἄλλο τι παρὰ τὸ πάσχειν καὶ ὑποφέρειν ἦτο ὠφέλιμον εἰς τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου, ἐὰν δι' ἄλλου μέσου παρὰ διὰ τῶν παθημάτων ἐκερδαίνεται ὁ στέφανος, ἡ δόξα καὶ ἡ τιμὴ, θὰ ἐδίδασκε πάντως τοῦτο ὁ Ἰησοῦς ἢ διὰ λόγου ἢ διὰ τοῦ παραδείγματός του.

Ἀλλ' ἀκούσατε τὸν θεοπέσιον Παῦλον πῶς πλήρης ἐνθουσιασμοῦ ἀνακράζει· «βλέπομεν Ἰησοῦν διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον» (Ἐβρ. 2, 9). Ἀκούετε; ἡ δόξα καὶ ἡ τιμὴ καὶ ὁ στέφανος καὶ εἰς αὐτὸν ἔτι τὸν Θεάνθρωπον ἡμῶν Λυτρωτὴν εἶναι τὸ γέρας καὶ τὰ ἐπαθλα τρόπον τινὰ διὰ τὸ πάθημα καὶ τὰς δοκιμασίας καὶ τὰς ἀγωνίας τοῦ σταυρικοῦ αὐτοῦ θανάτου.

Θέλετε νῦν ν' ἀκούσῃτε καὶ τὸ σπουδαιότατον; Ἀκούσατε· ὁ Ἰησοῦς, ἀδελφοί μου, δὲν ἦτο τόσον ἐνδοξος, περιβεβλημένος τὴν θείαν ὡραιότητα καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν ἐπὶ τοῦ ὄρους Θαβώρ, ὅποτε μετεμορφώθη ἐμπροσθεν τῶν μαθητῶν καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένοντο λευκὰ ὡς τὸ φῶς, ὅσον εἶναι δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένος ἐπὶ τοῦ ξύλου τοῦ σταυροῦ, ἐπάνω τοῦ Γολγοθᾶ, ὅποτε τὸ πρόσωπόν του δὲν ἔχει εἶδος, οὐδὲ κάλλος, καὶ ὅποτε τὸν αἱματόδροκτον αὐτοῦ ἱματισμὸν διαμερίζοντα διὰ κλήρου οἱ στρατιῶται.—Ὁ Ἰησοῦς δὲν εὐρίσκειται ἐν τῷ ὕψει καὶ τῷ μεσουρανήματι τῆς λάμπειας αὐτοῦ καὶ τῆς δόξης ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν, διδάσκων τὴν τελειότητα τῆς χριστιανικῆς πίστεως, τὸ ὕψος τῆς θεοπρεποῦς αὐτοῦ διδασκαλίας καὶ τὸ ἀπαράμιλλον κάλλος τῆς ἀγίας αὐτοῦ ἠθικῆς, ἡ καταπλήσων τὴν κόσμον διὰ τῶν ἐξαισιῶν αὐτοῦ θαυμάτων, δι' ὧν ἐκραταίωσε καὶ ἐθεμελίωσε τὴν πνευματικὴν αὐτὴν ἐπὶ παντὸς τοῦ κόσμου καὶ ἐπὶ πασῶν τῶν καρδιῶν βασιλείαν, ὅσον μεσουρανεῖ καὶ ἀπαστράπτει μεθεῖον καὶ ἄρρητον κάλλος ἐν τῷ ὕψει τοῦ σταυροῦ ἐπάνω εἰς τὸν Κρανίου τόπον, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὁδυνῶν ζητῶν ἔλεον καὶ διδοῦς συγγνώμην καὶ ἄφεσιν εἰς τοὺς σταυρωτάς του· «Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς». Δεῦτε λοιπὸν προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν Χριστῷ, «ὅστις ἀπέθανεν ὑπὲρ ἡμῶν, ἡμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμόν, ἵνα ἐπακολουθήσωμεν τοῖς ἰχνεσιν αὐτοῦ . . . ὅς λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἠπεῖλει, παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίως» (Α' Πέτρ. 2, 21)· δεῦτε πρὸς αὐτὸν πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, καὶ αὐ-

τὸς θέλει ἀναπαύσῃ ἡμᾶς», θέλει συναντήσῃ ἡμᾶς καὶ συνδοξάσῃ, παρέχων ἡμῖν καὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς τὸν ἀθάνατον στέφανον. Γένοιτο.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Ἑκκλησία Ρωσίας.—Ἰδρυσις, ὀργανισμὸς καὶ βαθμιαία ἀνάπτυξις τῆς ἐν Ρωσσίᾳ ὀρθοδόξου ἱεραποστολικῆς Ἑταιρείας.

Γράψαντες ἄλλοτε ἐπανειλημμένως περὶ τῶν σημαντικῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ἱεραποστολικῶν ἐνεργειῶν τῆς ὀμοδόξου Ρωσίας ἐν τῷ μέσῳ τῶν εἰδωλολατρικῶν λαῶν, ἰδίᾳ τῶν Σινῶν καὶ Ἰαπώνων, πρέχοντες νῦν ἐν πρώτῃ εὐκαιρίᾳ τὰς ἐπομένας αὐθεντικὰς πληροφορίας περὶ τῆς ἰδρύσεως, τοῦ ὀργανισμοῦ, τῆς βαθμιαίας ἀναπτύξεως καὶ τῶν ἐνεργειῶν τῆς ἐν Ρωσίᾳ ἱεραποστολικῆς Ἑταιρείας.

Κέντρον τῶν ἱεραποστολικῶν ἐνεργειῶν τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας ἀποτελεῖ ἡ ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν προστασίαν τῆς Αὐτοκρατορίας Μαρίας Θεοδωρόβνας ὑφισταμένη καὶ λειτουργοῦσα ὀρθόδοξος Ἱεραποστολικὴ Ἑταιρεία. Ἡ σύστασις τῆς ἱεραποστολικῆς ταύτης ἑταιρείας ἀνάγεται εἰς τὸ 1865, ὅτε καὶ ἀνεφάνη ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν «Ἱεραποστολικὴ Ἑταιρεία πρὸς διάδοσιν τοῦ χριστιανισμοῦ μεταξὺ τῶν εἰδωλολατρῶν». Ἐν τούτοις αἱ ἐνεργεῖαι τῆς Ἑταιρείας ταύτης δὲν ἐστέφοντο ὑπὸ ἐπιτυχίας μέχρι τῆς 25 ἰανουαρίου 1870, ὅτε ἐν Μόσχᾳ ἀνασυνέστη ἡ Ρωσικὴ Ὀρθόδοξος Ἱεραποστολικὴ Ἑταιρεία.

Ἐν τῷ κέντρῳ τῆς Ρωσίας ἀνὰ τὸν Βόλγαν, ἐν τοῖς κυβερνήσις Καζάν, Σιβηρίας, Σαράτωφ καὶ Σαμάρας καὶ βορειοανατολικῶς ἀνὰ τὸ κυβερνεῖον Πέρμ, Ἐκατεριμβούργ, Οὐφίμ, Ὁρεμβούργ καὶ ἄλλων ζῶσι διαφόρου εἶδους καὶ εἰδωλολάτραι, ἐν τῇ Σιβηρίᾳ δὲ ἰδίᾳ πολλὰ ἐξ αὐτῶν χιλιάδες. Τοῦτο πρὸ πολλοῦ ἀνεγνώρισεν ὁ κείμενος ἱεραπόστολος τῆς Ἀλεούτ-Καμτσάτσκας, ἀπὸ τοῦ 1868 δὲ καὶ ὁ μητροπολίτης Μόσχας Ἰννοκέντιος. Ὁλόκληρον τὸν βίον αὐτοῦ εἰς τὴν ἐπιστροφὴν τῶν εἰδωλολατρῶν ἀφιέρωντας ὁ εἰρημένος μητροπολίτης ἐγκρίτως ἐνόησεν ὅτι ἄνευ συστηματικῆς ρωσικῆς ἱεραποστολῆς ἦτο πολὺ ἀμφίβολος ἡ ἐπιτυχία. Διὰ τοῦτο ὅτε κατὰ τὴν ἐκ Σιβηρίας ἐπιστροφὴν του ὁ Ἰννοκέντιος ὡς μητροπολίτης Μόσχας ἀνέλαβε τὴν ἐκκλησιαστικὴν τῆς χώρας διοίκησιν, μετὰ χαρᾶς ἐδέχθη τὴν περὶ ἰδρύσεως ἱεραποστολικῆς Ἑταιρείας γενομένην αὐτῷ πρότασιν. Τῇ 21 νοεμβρίου τοῦ 1866 ἐπεκυρώθη ὁ κανονισμὸς τῆς Ἑταιρείας, τῇ 25 δὲ Ἰανουαρίου 1870 ὁ μητροπολίτης Ἰννοκέντιος ἐτέλει τὰ ἐγκαινία τῆς νέας Ἑταιρείας ἐν Μόσχᾳ. Λίαν ὀρθῶς λοιπὸν οἱ τότε ὀξυδερκέστεροι ἐχαρακτήρισαν τὴν πράξιν ταύτην ὡς ἰστο-

ρικὸν γεγονός, διότι διὰ τοῦ μέσου τούτου θὰ ἐπέστρεφον εἰς τὸν χριστιανισμόν πολλὰ ἐκκτοντάδες χιλιάδων εἰδωλολατρῶν, Ἰακουβῶν, Κιργισίων καὶ λοιπῶν ἄλλοθεντῶν διχμενόντων ἐν Σιβηρίᾳ. Τὰ ἐγκαινία τῆς Ἑταιρείας ἐγένοντο ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ διοικητοῦ Μόσχας, Δ. Β. Α. Δολγορούκωφ ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν μᾶλλον ἐπισήμων ἐκ τοῦ κυβερνητικοῦ καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ κόσμου Μόσχας.

Τὴν ἑδρὴν αὐτῆς ἡ Ἑταιρεία ἔχει ἐν Μόσχᾳ, ἐνθα εὐρίσκεται καὶ τὸ διέπον ταύτην συμβούλιον. Πρόεδρος τῆς Ἑταιρείας τυγχάνει ὁ μητροπολίτης Μόσχας, προστάτης δ' αὐτῆς ἡ Αὐτοκράτειρα Μαρία Θεοδωρόβνα. Τὸ συμβούλιον ἀποτελοῦσι πνευματικὰ καὶ λαϊκὰ πρόσωπα, ἐκλεγόμενα ἐν μέρει ὑπὸ τοῦ προέδρου. Ἐκτὸς τοῦ συμβουλίου τῆς Ἑταιρείας ἀνὰ τὰ κυβερνεῖα ὑπάρχουσιν ἀνταποκριταὶ (κομιτάτα) ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῶν ἐπιτοπίων ἐπισκόπων. Σκοπὸς τῆς Ἑταιρείας εἶνε ἡ ὑποστήριξις τῶν ὑπαρχουσῶν καὶ ἡ ἐγκατάστασις νέων ἱεραποστολῶν ἰδίᾳ ἐν Ρωσίᾳ καὶ ἄλλαχού, ὅποταν ἐπιτρέπουσι τὰ ὕλικά αὐτῆς μέσα, ὡς καὶ ἡ ἰδρυσις ἐκκλησιῶν, σχολείων, νοσοκομείων καὶ ἄλλων ἀναγκαίων διὰ τοὺς νέους χριστιανούς καθιδρυμάτων. Τῆς Ἑταιρείας μέλη γίνονται πάντες ἀνεξαρτήτως καταγωγῆς καὶ κοινωνικῆς θέσεως καὶ διὰ τοῦτο αὕτη δικαιούται νὰ ὀνομάζεται ρωσική. Ἡ ἐτησίᾳ συνδρομὴ τῶν μελῶν εἶνε 3 ρούβλια. Ὅλοι οἱ ἱερεῖς εἶνε μέλη ἔστω καὶ ἄνευ ἐτησίας προκταβολῆς, ὀφείλουσι δὲ ἀντ' αὐτῆς νὰ προσκλῶσι τὴν παρὰ τῷ λαῷ ὑποστήριξιν τῆς Ἑταιρείας.

Ἀμα τῇ ἐγκαθιδρύσει ἤρχισαν αἱ δωρεαὶ ἀρξάμεναι ἐκ τῶν μελῶν τῆς δυναστείας.

Τὸ ὅλον μέλη ἐνεγράφησαν 6,647, συνηθροίσθησαν δὲ χρήματα 101,647 ρουβλίων, ἐκτὸς τῶν εἰς διάφορα ἀντικείμενα δωρεῶν. Σκοπὸν ἡ ἱεραποστολικὴ αὕτη Ἑταιρεία προέθετο τὴν κατὰ τὸ δυνατόν συσχέτισιν τοῦ ρωτικοῦ λαοῦ πρὸς τὸ ἔργον τῆς ἱεραποστολῆς.

Πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ πρώτου τῶν ἄνω σκοπῶν ἡ Ἑταιρεία κατὰ τὴν εἰκοσιπενταετη αὐτῆς δράσιν κατέφυγεν εἰς τὰ ἐπόμενα μέτρα. Τὸ συμβούλιον ἐπανειλημμένως ἀπηυθύνετο πρὸς τοὺς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἐπισκόπους, παρχκαλοῦν αὐτοὺς νὰ ἰδρύσωσιν εἰδὸς κομιτάτων. Ἐν 43 ἐπαρχίαις ἐγκαθιδρύθησαν παρομοίου εἶδους κομιτάτα, σκοπὸν αὐτῶν ἔχοντα τὴν ἀπ' ἐνός γνωστοποίησιν τῷ λαῷ τῶν ἀναγκῶν τῆς ἱεραποστολικῆς Ἑταιρείας, ἀπ' ἐτέρου τὴν εἰσπραξίν βοθητικῶν. Ὅπου ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ὑπάρχουσιν εἰδωλολάτραι τὰ συναθροιζόμενα χρήματα ἐξοδεύονται ἐπὶ τόπου, ὡς συμβαίνει ἐν Καζάν, ἐνθα ἡ ἀδελφότης τοῦ ἁγίου Οὐρίου ἔχει ἴδιον κανονισμόν καὶ συντόμως ἐργάζεται πρὸς ἐπιστροφὴν εἰς τὴν χριστιανισμόν τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ.

Ἄλλα κομιτάτα ἐξοδεύουσι τὰ εἰσπραχθέντα ὑπ' αὐτῶν κεφάλαια ἐν γνώσει καὶ καθ' ὑπόδειξιν τοῦ Δ. συμβουλίου τῆς Ἐταιρείας, μένοντα ὑπὸ τὰς λοιπὰς ὀφείας ἀνεξάρτητα κατὰ τὸν γενικὸν δι' ὅλα κανονισμόν.

Ἐκ τῶν λοιπῶν μέτρων μείζας ἀξία εἶνε ἡ περισυλλογὴ κατὰ τὴν ἐβδομάδα τῆς ὀρθοδοξίας ἐράνων, ἐπιτραπείσα καὶ ἐπικυρωθεῖσα ὑπὸ τῆς ἀγίας Συνόδου κατὰ τὸ 1872. Οἱ ἱερεῖς πρὸ ἐκάστης τοιαύτης περισυλλογῆς ἐράνων ὀφείλουσι διὰ λόγου ἐκφωλουμένου ἀπὸ τοῦ ἁμβωνος νὰ ἀναπτύξωσι τὴν δρᾶσιν καὶ τὸν σκοπὸν, ὃν ἡ ἱεραποστολικὴ αὕτη Ἐταιρεία ἐπιδιώκει. Ἀπὸ τοῦ 1888 ἡ Ἐταιρεία καθ' ὅλον τὸ ἔτος ἀποστέλλει εἰς τὰς ἐπαρχίας δελτία πρὸς ἐγγραφὴν μελῶν καὶ περισυλλογὴν ἐράνων, ἐπισυνάπτουσα αὐτοῖς καὶ ἐκκλησίαν πρὸς τοὺς ὀρθοδόξους χριστιανούς. Τὸ πρακτικὸν ἀποτέλεσμα τοῦ τοιοῦτου συστήματος ἐράνων κατὰ τὸ 1888, ὅτε τὸ ἐκ τῶν δίσκων συναθροισθὲν ποσὸν ἀνῆλθεν εἰς τὸν σεβαστὸν ἀριθμὸν τῶν 90,687 ρουβλίων, ἐνῶ κατὰ τὸ 1887 μόλις ἔφθανε τὰς 3—4 χιλιάδας ρουβλίων.

Ἡ Ἐταιρεία ἐκδίδει εἰδικὸν ἱεραποστολικὸν ὄργανον «Ὁρθόδοξος Εὐαγγελιστής» (Πραβοσλάβνι βλαγοδέστιν), ἐν ᾧ ἀναγράφονται αἱ περὶ τῆς ἱεραποστολικῆς δράσεως τῆς Ἐταιρείας εἰδήσεις. Συντάκτης τοῦ περιοδικοῦ εἶνε ὁ ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἐταιρείας πρωθιερεὺς Α. Β. Νικόλσκις.

Ἡ Μόσχα, ἥτις ἐπ' ἐσχάτων προσέφερε τὸ ἡμισυ τῶν ἐξ ἀπάσης τῆς Ρωσίας περισυλλεγομένων ἐράνων, ἱδρυσεν ἐπὶ τοῦ πύργου Βαρβάρας παρεκκλήσιον, ἐν ᾧ ἐταποθετήθη ἡ θαυματουργὸς εἰκὼν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου (Βογολιούψκαγια). Ἐκ τῶν προσερχομένων προσκυνητῶν ἡ ἱεραποστολικὴ Ἐταιρεία εἰσπράττει κατ' ἔτος καθαρὸν εἰσόδημα ἀπὸ 13—14 χιλιάδων ρουβλίων (κατὰ τὸ 1892 14,670 ρουβλ., κατὰ δὲ τὸ 1893 13,822 ρουβλ.). Αἱ κατ' ἔτος εἰσπράξεις τῆς Ἐταιρείας αὐξάνουσιν ὡς ἐξῆς: Οὕτω κατὰ τὸ 1871 αἱ γενικαὶ τοῦ σωματείου τούτου εἰσπράξεις ἀνῆλθον εἰς 82,000 ρουβλίων, κατὰ τὸ 1872 εἰσεπράχθησαν 214,000 ρουβλ., κατὰ τὸ 1873 εἰσεπρ. 126,000, κατὰ τὸ 1874 148,000. Κατὰ τὸ 1888 μετὰ τὴν ἀποστολὴν τῶν πρὸς ἐγγραφὴν δελτίων καὶ τὸν κατὰ τὴν ἐβδομάδα τῆς ὀρθοδοξίας ἔρανον αἱ εἰσπράξεις ἀνῆλθον εἰς τὸν στρογγύλον ἀριθμὸν τῶν 286,800 ρουβλ. Κατὰ τὸ 1893 εἰσεπράχθησαν 331,186 ρουβλ. καὶ 78 καπ.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν τῆς Ἐταιρείας μέχρι τοῦ 1888 δὲν ὑπερέβαινε τὰς 6—7 χιλιάδας. Κατὰ τὸ 1888 ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν ἔφθασε μέχρι τῶν 9 1/2 χιλιάδων, τὸ ἐπόμενον δὲ μέχρι τῶν 12,849.

Ἡ ἱεραποστολικὴ Ἐταιρεία ἐν τῇ περὶ ἐξευρέσεως θερμῶν καὶ πεπειραμένων ἱεροκηρύκων φροντίδι αὐτῆς προσεπάθησε νὰ καλλιτερεύσῃ τὴν θέσιν αὐτῶν διὰ

τακτικοῦ μισθοῦ, προσθήκης ἄλλων κατὰ πενταετίαν βοηθημάτων καὶ συντάξεως. Πρὸς ἀνάδειξιν καὶ δοκιμασίαν τῶν ἱεραποστολῶν, συγχρόνως δὲ καὶ πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν γεγηρακότων καὶ τῶν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ ἀπολεσάντων τὴν ὑγείαν αὐτῶν ἡ Ἐταιρεία, τῇ συγκατανεύσει τῆς ἀγιωτάτης Συνόδου, ἀνήγειρε τὸ ἐν Μόσχᾳ ἱεραποστολικὸν μοναστήριον Ποκρόβσκη. Ἐν τῇ Μονῇ ταύτῃ ὑπάρχει ἡ βιβλιοθήκη καὶ τὸ ἀρχεῖον τῆς Ἐταιρείας, ἐνθα οἱ εἰς Μόσχαν μεταβαίνοντες σοφοὶ δύνανται ἐκ τοῦ σύνεγγυς νὰ παρακολουθήσωσι τὴν γενομένην ἐργασίαν.

Ἡ εἰς τὰς ἱεραποστολάς παρεχομένη ὑπὸ τῆς ἁνῶ Ἐταιρείας βοήθεια εἶνε λίαν σημαντικὴ. Ἀποδείξεις τούτου εἶνε καὶ τὸ ἐξῆς, ὅτι μέχρι τοῦ 1880 αὕτη ἡ ἀρχαιοτέρα ἱεραποστολικὴ ἀποστολὴ ἡ τῶν Ἀλταίων ἐλάμβανε κατ' ἔτος βοήθειαν ἐκ 571 ρουβλίων. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἱδρύσεως τῆς Ἐταιρείας ταύτης, ἀπὸ τοῦ 1872 μόνον εἰς αὐτὴν παρείχετο ἔτησίᾳ συνδρομὴ 7,400 ρουβλ., εἰς ὅλας δὲ ὁμοῦ 24,000 ρουβλ. (τῷ 1871 ἐδίδοντο μόνον 11 χιλ. ρουβλ.). Τὰ πρὸς διατήρησιν τῶν ἱεραποστολῶν ἐξόδα, ἐννοεῖται ὅτι σὺν τῷ χρόνῳ νῦξανον. Οὕτω τῷ 1893 ἐξωδεύθησαν διὰ τὰς ἱεραποστολάς 225,846 ρουβλ. Κατὰ τὸ 1894 ἡ ὀρθόδοξος ἱεραποστολικὴ Ἐταιρεία εἶχε τὸ ὅλον μέλη 13,214. Τὰ ὕλικά μέσα τῆς Ἐταιρείας εἶχον ὡς ἐξῆς. Τῷ 1893 ἔμεινεν ὡς ἀποθεματικὸν κεφάλαιον 1,203,207 ρουβλ. καὶ 84 καπ. τῷ 1894 εἰσεπράχθησαν 352,136 ρουβλ. καὶ 85 καπ. ἐξωδεύθησαν δὲ 127,455 ρουβλ. καὶ 13 καπ. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1895 ἡ Ἐταιρεία εἶχεν εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῆς 1,298,389 ρουβλ. καὶ 56 καπ. Ἡ Ἐταιρεία ἀναλόγως τῶν κεφαλαίων τῆς ἡδυνήθη κατὰ τὸ 1895 νὰ διαθέσῃ τὰ ἐπόμενα ποσά: 1) εἰς τὴν ἱεραποστολὴν τῶν Ἀλταίων 29,554 ρουβλ. 2) τῆς Κηρυγσίας 17,140 ρουβλ. 3) τῆς Ἰρκούτης 27,353 ρουβλ. 4) τῆς Ζαβελκαίας 36,304 ρ. 5) τῆς Καμτσάτης 8,500 ρ. 6) τῆς Τοβόλσκις 3,260 ρ. 7) τῆς Ἐνισέης 5,555 ρ. 8) τῆς Γιακούτης 1895 ρ. 9) εἰς ἱεραποστολικά καθιδρύματα τῆς ἐπαρχίας Καζάν 20,000 ρ. 10) τῆς Σιβηρίας 3,710 ρ. 11) τῆς Οὐφῆμης 1,920 ρ. 12) τοῦ Ὁρεμβούργου 6,920 ρ. 13) τῆς Σαμάρας 3,420 ρ. 14) τῆς Ραζάνης 925 ρ. 15) τοῦ Ἀστραχάν 7,573 ρ. 16) τῆς Βιάτης 850 ρ. 17) τοῦ Καυκάσου 300 ρ. 18) τοῦ Σαράτωφ 4,420 ρ. 19) τοῦ Κυβερνείου Κιέβου 650 ρ. 20) τοῦ Ἀρχαγγέλου 2,576 ρουβλ. 21) τῆς Πολότσκις 560 ρ. 22) τοῦ Ἐκατεριμβούργ 1600 ρ. 23) εἰς τὴν συντήρησιν τῆς Ἰαπωνικῆς ὀρθοδόξου ἱεραποστολῆς 23,971 ρ. κτλ. Τὸ σύνολον τῶν ἐξόδων ἀνῆλθεν εἰς τὸ ποσὸν τῶν 365,346 ρουβλίων.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Α. Θ. Π. ΤΟΝ ΟΙΚ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ

Εἶνε λίαν στενὸς ὁ ἀναπομένων ἐνταῦθα χώρος, ὅπως ἐξά-
ρῳμεν σήμερον δεόντως τὸν πρὸς τὰς φωτιστρίας Ἐκκλησίας
Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων εὐκρινῆ σεβασμὸν καὶ
τὴν ἐμπρακτον ἀγάπην, ἣν ἀποκαλύπτει ἡ ἀνωτέρα ἐντολὴ
δημοσιευμένη κατωθι ἐπιστολῇ τοῦ πανοσιολογ. ἡγουμένου
τῆς ἐν Πετροπόλει Ἱεραποστολικῆς Μονῆς τῆς Ἀναστάσεως
καὶ συνοδικοῦ Ἱεραποστόλου κ. Ἀρσενίου πρὸς τὸν οἰκουμε-
νικὸν πατριάρχην Ἰωακείμ. Ἐν αὐτῇ, ὡς βλέπει ὁ ἀναγνώ-
στης, ὁ διὰ τὴν βαθεῖαν αὐτοῦ εὐσέβειαν καὶ τὸν ἀκριβῆ
ὑπὲρ τῆς Ὁρθοδόξιας ζῆλον γνωστὸς Ρῶσσος κληρικὸς οὗτος
ὅσον ζωηρῶς τοσοῦτον καὶ πιστῶς περιγράφει τὸν πρὸς τὴν Α.
Θ. Παναγιώτητα βαθεὺν σεβασμὸν αὐτοῦ τε καὶ τῶν περὶ αὐ-
τὸν, καὶ γνωρίζει συγχρόνως τὴν ληφθεῖσαν ἀπόφασιν ὑπὲρ
τακτικοῦ ἐράνου χάριν τῶν Πατριαρχείων Κωνσταντινουπόλεως
καὶ Ἱεροσολύμων ἐν τῇ Μονῇ αὐτῶν, ὃ καὶ συναποστέλλει τὰ
πρωτόλεια. Ἡ ἀπόφασις εἶνε ἀνωτέρα παντὸς ἐπαίνου καὶ
παραδειγματικῆ, οἱ δὲ σχόντες τὴν πρωτοβουλίαν ἄξιοι τῶν
μυχαιατάων εὐχῶν τῶν δύο ἀρχηγόνων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνα-
τολῆς. Ἰδοὺ ἡ ἐπιστολή:

Παναγιώτατε Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα καὶ Δέσποτα,

Τῇ 27 φεβρουαρίου ἔσχομεν τὴν εὐτυχίαν
τὰ ἀνάξια ἡμεῖς πνευματικὰ τέκνα τῆς Ὑμετέ-
ρας Παναγιότητος ἵνα λάβωμεν σεβασμίαν ἐπι-
στολὴν παρ' Αὐτῆς, ἐν ἣ κατὰ τὴν ὄντως ἀρχι-
ποιμενικὴν καὶ θεοπρεπῆ ἀγάπην Αὐτῆς εὐδόκη-
σεν ἵνα ἐκφράσῃ τὴν πρὸς τὴν νεαρὰν ἡμῶν ἱε-
ραποστολικὴν μονὴν πατρικὴν διάθεσιν Αὐτῆς,
εὐλογοῦσα μακρόθεν ἡμᾶς καὶ ἐξαίτουμένη παρὰ
Κυρίου τὰ μεγάλα αὐτοῦ ἐλέη ὑπὲρ τῆς μονῆς
ἡμῶν, συνεκδηλοῦσα δὲ καὶ τὴν ὑπόσχεσιν περὶ
ἀποστολῆς εἰς εὐλογίαν τῇ καθ' ἡμᾶς μονῇ σα-
νίδος ἢ εἰκόνης ἐκ τῆς λάρνακος τῆς ἀγίας καὶ
πανευφήμου Εὐφημίας, ὑπερμάχου τῆς ὀρθο-
δοξίας.

Ὅπως δὲ παρὰ τοῦ μακαριωτάτου πα-
τριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων ὡς ὑψηλὴν καὶ ἀ-
γιωτάτην εὐλογίαν ἐλάβομεν εἰκόνα τῆς Ἀνα-
στάσεως τοῦ Χριστοῦ ἐμπεριέχουσιν λίθον ἐκ
τοῦ Ζωοποιοῦ Τάφου τοῦ Κυρίου, οὕτω καὶ παρὰ
τῆς Μητρὸς ἡμῶν Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντι-
νουπόλεως, ὡς φωτιστρίας τῆς Ρωσσίας, λίαν
ἐπιθυμοῦμεν ἵνα λάβωμεν εὐλογίαν εἰς πνευμα-
τικὴν ἀρωγὴν ἐν τῇ ἱεραποστολικῇ διακονίᾳ τῆς
ἡμετέρας μονῆς.

Ἄμα λαβόντες τὴν ἐπιστολὴν πάντες ἡμεῖς
μετὰ τῶν ἀδελφῶν ἐνεπλήσθημεν ἀρρήτου χα-
ρᾶς καὶ εὐχαριστήσαμεν τῷ Κυρίῳ ἐπὶ τῇ ἐν-
δειχθείσῃ ἡμῖν διὰ τῆς Ὑμετέρας Παναγιότη-
τος χάριτι, δι' ἣν ἀδυνατοῦμεν ἵνα ἐκφράσωμεν
Ὑμῖν, εὐμενέστατε Ἀρχιποίμην, τὴν εὐγνωμο-
σύνην ἡμῶν, ἀπεφασίσσαμεν δὲ πάντες ὁμοθύ-
μως ἵνα ἀναγνώσωμεν τὴν ἐπιστολὴν Ὑμῶν
κατὰ τὴν Κυριακὴν τῆς Ὁρθοδοξίας ἐν τῇ ἐκ-
κλησίᾳ εἰς ἐπήκοον τοῦ λαοῦ, καὶ συλλέξωμεν
συνδρομὰς παρὰ τῶν προσευχομένων. Καὶ πράγ-
ματι, μετὰ θερμὸν λόγον ἐμὸν, ἀνέγνωμεν ἐν
τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ τὴν ἐπιστολὴν Ὑμῶν, μετὰ
τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ διεξηγάγο-
μεν συνδρομὰς πρὸς βοήθειαν, κατὰ τὸ ἐνὸν,
τῶν δύο Πατριαρχείων, τῆς Κωνσταντινουπό-
λεως καὶ τῆς Ἱερουσαλήμ. Καὶ παρὰ μὲν τῶν
προσευχομένων συνηχθήσαν 28 ρ. καὶ 67 κ.
Ταῦτα δὲ ἡμεῖς συμπληροῦντες ἐκ τῆς πτωχῆς
ἡμῶν Μονῆς εἰς τὸ ποσὸν ἑκατὸν ρουβλίων
ἀποστέλλομεν τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι, παρα-
καλοῦντες Αὐτὴν ἵνα διαμοιρασθῇ τὸ ποσὸν
τοῦτο μετὰ τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων Δα-
μιανοῦ, ὡς δύο λεπτά. Πλὴν τούτου ὠρίσαμεν
ὅπως διὰ παντὸς τῇ Κυριακῇ τῆς Ὁρθοδοξίας,
ἥτις κατὰ διάταξιν τοῦ ὁσίου Μακαρίου ἀπο-
τελεῖ κυρίαν ἑορτὴν τῆς Μονῆς ἡμῶν καὶ ἡμέ-
ραν τιμίαν δι' αὐτὴν, καθ' ἣν γίνεται μεγάλη
συρροὴ πιστῶν, διεξάγῃται συνδρομὴ ὑπὲρ
τῶν δύο Πατριαρχείων. Πρὸς τούτοις ἀνηρ-
τήσαμεν καὶ κιβώτιον ἐν τῷ ναῷ μετ' ἐπιγραφῆς
πρὸς βοήθειαν τῶν ἐν Ἀνατολῇ Πατριαρχείων
τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς Ἱερουσαλήμ,
κατ' ἔτος δὲ θὰ ἀποστέλλωμεν ἐκ μέρους τῆς μο-
νῆς ἡμῶν τὰς δυνατὰς προσφορὰς, ἥτοι τὰς συν-
δρομὰς καὶ τὸ προῖον τοῦ κιβωτίου. Τῇ 3 μαρ-
τίου προσέτι ἐν τε τῇ Μονῇ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς
Μετοχίοις ἡμῶν ἐνεγράψαμεν εἰς αἰώνιον μνη-
μόσυνον κατὰ πᾶσαν λειτουργίαν τὰ ὀνόματα
Ὑμῶν, ὡς πατέρων καὶ εὐεργετῶν ἡμῶν ἐν τῷ
ἔργῳ τῆς ἱεραποστολικῆς διακονίας. Εἴθε ἡ Μο-
νὴ ἡμῶν νὰ διατελῇ ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν Μη-
τέρων Ἐκκλησιῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ
τῆς Ἱερουσαλήμ, παρ' ὧν ἐφωτίσθη ἡ Ρωσσία
διὰ τοῦ φωτὸς τῆς πίστεως τοῦ Χριστοῦ.

Ἐπὶ τούτοις προσπίπτων μακρόθεν ὁ ἀνά-
ξιος ἐγὼ μετὰ πάσης τῆς σὺν ἐμοὶ ἐν Χριστῷ
ἀδελφότητος εἰς τοὺς πόδας τῆς Ὑμετέρας Πα-

ναγιότητος καὶ ἐξαιτούμενος τὴν πρὸς ἡμᾶς πα-
νευμενῇ Αὐτῆς ἀγάπην καὶ εὐλογίαν διατελῶ

Τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος

ταπεινότατος θεράπων
ὁ Συνοδικὸς Ἱεραπόστολος
Ἑγούμενος **ΑΡΣΕΝΙΟΣ**

4 μαρτίου 1902.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἡ Α. Θ. Μ. ὁ πατριάρχης τῶν ἀνατολικῶν Ἀρμε-
νίων ἐν τοῖς Πατριαρχείοις.

Συμφώνως τῇ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν καθιερωθείσῃ καὶ κρα-
τούσῃ τάξει τῆς διαμοιβῆς ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς τοῦ Ἁγίου Πάσχα
εὐχετηρίων προσήρσεων μεταξὺ τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρ-
χου καὶ τοῦ πατριάρχου τῶν ἀνατολικῶν Ἀρμενίων, ἡ
Α. Θ. Μ. ὁ πατριάρχης ἀπὸ τῶν Μαλαχίας, συνοδευόμενος ὑπὸ
τῶν σεβασμιωτάτων ἀρχιεπισκόπου Κρικoris, προέδρου τοῦ ἐν
Κοντοσκαλίῳ Πνευματικοῦ Συμβουλίου, τοῦ ἐπισκόπου Ἐλισ-
σαίου Τουριάν, τῶν ἐντίμων συμβούλων Γλουσουφιάν Δικρὰν
ἐφέντη καὶ Χιδιριάν ἐφέντη καὶ τοῦ Καπουκεχαγιά τοῦ ἁρμε-
νικοῦ Πατριαρχείου Δερ Νερσεσιάν, προσελθὼν τῇ παρελθούσῃ
Τρίτῃ εἰς τὰ ἡμέτερα Πατριαρχεῖα ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Π.
τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Ἰωακείμ τὸν Γ'.

Τὴν Α. Θ. Μακαριότητα ὑπήντησε πρὸ τῆς Πύλης τῶν
Πατριαρχείων τὸ πρεσβυτέριον τοῦ Π. Ναοῦ, ἔσωθεν δὲ ὑπε-
δέξαντο Αὐτὴν καὶ ὠδήγησαν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Μ. Συνο-
δικοῦ οἱ πανοσιολ. Μέγας Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος, ὁ ἁρ-
χιμ. Φώτιος, ἀρχιερατὸς τῆς Ἱ. Συνόδου, ὁ Μέγας
Ἀρχιεπίσκοπος, ὁ Δευτερεύων, ὁ Τριτεύων καὶ οἱ λοιποὶ διά-
κονοι.

Ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμ. Πατριάρχης ἐδέξατο τὴν Α.
Μακαριότητα περιστοιχιζόμενος ὑπὸ τῶν σεβασμιωτάτων ἁ-
γίων συνοδικῶν Ἰωαννίνων Γρηγορίου, Νεοκαισαρείας Ἀλεξάν-
δρου καὶ τῶν ἐντίμων συμβούλων Ζήση Θ. Ζήση, Κωνσταν-
τίνου Ἀνανιάδου, Σόλωνος Καζανόβα, Ἐμμανουὴλ Ρακτιδῶν
καὶ Μιχαὴλ Σιφναίου.

Μετὰ τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν οἰκείων εὐχετηρίων προσφω-
νημάτων ἐκατέρωθεν, διερμηνευθέντων ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου ἁρμε-
νοματοῦς διαγγελέως Δημητρίου Τσολακίδου, οἱ δύο πατριάρ-
χει ἀντιῆλλαξαν τὸν ἐν Χριστῷ ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν καὶ συνδιε-
λέξαντο ἐπὶ μακρὸν περὶ τῶν ἀδελφικῶν τῶν δύο Ἐκκλησιῶν
σχέσεων, αἵτινες ὁλονὸν σφιγκτότεροι καθίστανται.

Μετὰ ταῦτα ἡ Α. Θ. Μακαριότης ἀποχωρήσασα μετὰ
τῆς συνοδείας αὐτῆς πάσης κατῆλθεν ὁδηγουμένη ὑπὸ τοῦ ἁ-
γίου Ἰωαννίνων, τοῦ Μ. Πρωτοσυγγέλλου, τοῦ ἀρχιερατὸς
Φωτίου, τοῦ Μ. Ἀρχιεπισκόπου καὶ τῶν λοιπῶν διακόνων
εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Ναὸν καὶ ἀφοῦ ἡσπάσατο τὸ ἐπὶ τῆς
ἁγίας Τραπεζῆς ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ἀπήγγειλεν ἀπὸ τῶν βαθ-
μίδων τοῦ Ἀρχιερατ. Θρόνου ἁρμενιστὶ, πρὸς τὸ συρρεῦσαν
εὐσεβὲς ἐκκλησίασμα, τὴν ἐξῆς προσφώνησιν:

Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν,

φῶς ἀνέτειλεν ἐπὶ τῶν κτισμάτων.

Τὸν κατὰ τὸ ἡμῖν ἐκκλησιαστικὸν, κατὰ
δὲ τὸ ἕτερον ἡμῖν λαϊκὸν τοῦτον ὕμνον ἐπα-
ναλαμβάνων καὶ ἐγὼ συγχαίρω πᾶσιν ὑμῖν ἐπὶ
τῇ ἁγίᾳ Ἀναστάσει τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ.

Τὸ ζοφερὸν σκότος τοῦ νοῦ τοῦ ἀνθρώπου
εἶνε τὸ συναίσθημα τῆς τοῦ ἀγαθοῦ ἀπώλειας,
τὸ δὲ μέγιστον ἀγαθὸν εἶνε ἡ ὄντοτης καὶ ἡ
ὑπαρξίς αὐτοῦ· ἡ παρερχομένη ἡμέρα δὲν εἶνε
κέρδος τι, ἀλλ' εἶνε μία ἀπώλεια τῆς χαρισθεί-
σης ζωῆς· ἐκάστη περιστροφὴ τοῦ κόσμου, εἶνε
ἀπώλεια ἑνὸς μέρους τοῦ κύκλου αὐτοῦ· ἡ παῦ-
σις τῆς ἐπὶ γῆς ζωῆς ἡμῶν, ἥτοι τὸ τέλος, ἔθεω-
ρεῖτο τέρμα τῆς ζωῆς πέραν τοῦ τάφου ἀβέβαιον
σκότος ἐβασάνιζε τὸν ἄνθρωπον, σκότος διὰ τὸν
νοῦν, μὴ δυνάμενον ἵνα ἐξηγήσῃ τὸ ἄγνωστον
σκότος διὰ τὴν καρδίαν αὐτοῦ, μὴ ὑποφέροντος
ἵνα παραδεχθῇ τέρμα τῆς ἑαυτοῦ υπάρξεως.

Ἀλλ' εὐλογητὸς ὁ Θεός. Χριστὸς ἀνέστη
ἐκ νεκρῶν, διέλυσε τὸ ζοφερὸν σκότος, ἀνέτειλε
φῶς ἐπὶ τῶν κτισμάτων παρηγορήσας τὸ κυριω-
δέστερον αὐτῶν, ἥτοι τὸν ἄνθρωπον. «Χρι-
στὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημέ-
νων». Πάντες δὲ κέκτνται ἤδη τὴν ἀλήθειαν
τῆς ἀναβιώσεως· δὲν εἶνε πλέον ἀνίατος ἡ ἀπώ-
λεια, ὁ θάνατος δὲν εἶνε τέρμα, ἡ ὑπαρξίς δὲν
ἐξεμυδενίσθη, ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐξηφανίσθη, οἱ
μόχθοι δὲν μένουσιν ἄκαρποι, τὰ ἀποτελέσματα
δὲν μένουσιν ἄνευ ἀμοιβῆς, ἡ καρτερία καὶ ὑπο-
μονὴ δὲν μένουσιν ἄνευ στεφάνου, ἅπαντα ἡ
δρασίς τοῦ ἀνθρώπου δὲν μένει ἀτελέσφορος.

Τὰ πάντα πλέον δι' ἡμᾶς εἰσι συμβολικά·
ἡ εἰκὼν τοῦ ἀνεωγμένου τάφου τοῦ Χριστοῦ
μαρτυρεῖ ὅτι ὁ τάφος ἀποδίδει αὐθις τὸ ὅπερ
ἐσύλησεν ὁ Σταυρὸς, ὅστις εἶνε τὸ ἰδιαίτερον
σημεῖον τῆς ἡμετέρας θρησκείας· ἡ σφραγὶς
αὕτη τῆς λατρείας πάντων ἡμῶν, ἀποδεικνύει
ὅτι τὸ ὄργανον τοῦ θανάτου καρποφορεῖ ζῶν,
τὸ ὠδὸν, ὅπερ ἔχομεν σύμβολον, βεβαίῳ ὅτι ἐν
τῷ ἀψύχῳ τούτῳ φαινόμενῳ ὑπάρχει σπέρμα
ζωῆς, ἡ ἀπώλεια γίγνεται ὑπαρξίς, ὁ θάνατος
γίγνεται ζῶν, τὸ σκότος γίγνεται φῶς, οἱ δὲ
χριστιανοὶ δυνάμει τῆς πίστεως αὐτῶν παρηγο-
ροῦνται καὶ δικαίως τελοῦσι τὴν μεγίστην ταύ-
την τῶν ἐορτῶν πρὸς ἀνάμνησιν τῆς νικηφόρου

Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ περιπτυσσόμενοι ἀδελφικῶς ἀλλήλους.

Καὶ ἐγὼ προσφέρω τὸν εὐάγγελον ἐν Χριστῷ ἀσπασμὸν πρὸς πάντας τοὺς χριστιανούς. Ἐν ὀνόματι δὲ πάντων τῶν ὀρθοδόξων εὐσεβῶν ἡμῶν ἀδελφῶν Ἀρμενίων πρὸς τοὺς Ἑλλήνας ὀρθοδόξους ἡμῶν ἀδελφοὺς προσφέρων τὰς ἐγκαρδίους μου εὐχὰς ἐπαναλαμβάνω ἀναφώνων: Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, φῶς ἀνέτειλεν ἐπὶ τῶν κτισμάτων.

Μὴ λησιμονήσωμεν, ἀδελφοί μου, ὅτι αἱ πανάρχαιαι ἡμέτεραι χριστιανικαὶ ἱεραὶ Ἐκκλησίαι, αἱ ἀνατολικαὶ, διέσωσαν τὴν αἴγλην αὐτῶν τῇ ἰσχυρᾷ προστασίᾳ τῶν μεγάλων τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους Σουλτάνων, ὧν ἀντάξιός ἀπόγονος ἀνεδείχθη ὁ νῦν κραταιότατος ἡμῶν Ἀναξ Σουλτὰν Ἀβδοῦλ Χαμίτ Χάν, οὗ εἶπσαν τὰ ἔτη πλεῖστα, εὐτυχῇ καὶ πανευδαίμονα.

Ταύτην ἀνέγνω εἴτα μετρημηνευμένην ὁ ἐκ τῶν διαγγελέων τῶν Πατριαρχείων Α. Τσολακίδης, τὸ πέρας τῆς ὁποίας τὸ ἐκκλησίασμα ἐπεσφράγισε διὰ τοῦ Ἀμῆν.

Ἡ Α. Θ. Μακαριότης ἐξεληθούσα τοῦ ναοῦ ἀπῆλθε προπεμφθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων ἀνωτέρων κληρικῶν πατριαρχικῶν ὑπαλλήλων ἀφοῦ ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Ἰωαννίνων διένειμεν εἰς πᾶσαν τὴν περὶ τὴν Α. Μακαριότητα συνοδείαν τὰ εἰθισμένα ὡς.

Ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῶν ἀνατολικῶν καὶ τῶν δυτικῶν Ἀρμενίων.

Σήμερον κατὰ τὰ ἀπό τινων ἐτῶν ἐθιζόμενα ἐγένετο ἡ πρὸς τὸν Ἀρμένιον πατριάρχην Μαλαχίαν Ὁρμανιὰν ἐπὶ τῷ ἁγίῳ Πάσχα ἀντεπίσκεψις, ἣν ἐρέτος ἐποιήσατο Α. Θ. Παναγιότης συνοδευομένη ὑπὸ τῶν σεβασμ. μητροπολιτῶν Ἰωαννίνων καὶ Νεοκαισαρείας, καὶ τῶν ἐντίμων συμβούλων Ζ. Θ. Ζήση, Κ. Ἀννιάδου, Σόλωνος Καζανόβα καὶ Ἐμμ. Ρακτιβάν, τοῦ καπουκεχαγῆ Ἀντ. Οἰκιάδου καὶ τοῦ πατριαρχικοῦ διαγγελέως Δημ. Τσολακίδου.

Ἡ γενομένη ὑποδοχὴ ἦν κατὰ πάντα ἀρίστη, μεγαλοπρεπὴς καὶ ἐπιβήλουσα, ὑπολειπομένη κατὰ παρασάγγας ὅλου τῶν ἐνταῦθα παρ' ἡμῖν εἰθισμένων.

Ἡ Α. Σεβασμιωτάτη Μακαριότης περιετοιχεῖτο ὑπὸ τοῦ ἄνθους τῆς Ἀρμενικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ φίλου καὶ ἀξιαγαπήτου Ἀρμενικοῦ Γένους. Ἀπὸ τῆς ἀμάξης μέχρι τῆς αἰθούσης τῆς ὑποδοχῆς ἴσταντο ἐκατέρωθεν κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ ἄρχοντες ὑποδεχόμενοι τὴν μεγάλην πατριαρχικὴν συνοδίαν καὶ ὀδηγοῦντες εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς ὑποδοχῆς. Ἐν τῇ αἰθούσῃ ἀντηλλάγησαν προσφωνήματα καὶ ἐπιφωνήματα δηλωτικὰ τοῦ ἐκατέρωθεν πόθου περὶ ἀρίστων ἐκκλησιαστικῶν καὶ κοινωνικῶν σχέσεων.

Μετὰ τὰς εἰθισμένας περιποιήσεις καὶ τὴν ἀνταλλαγὴν θερμῶν προσφωνημάτων κατῆλθον πάντες, πλὴν τῆς Α. Σ. Μακαριότητος, εἰς τὸν ναὸν, κατὰ μεστον ὄντα λαὸν ἀναμένοντος,

προπορευομένων δὲ ἱερέων καὶ ἱεροδιακόνων μετὰ θυμιατῶν καὶ χοροῦ ἡδυμόλου συγκειμένου ἐκ τεσσαράκοντα ψαλτῶν, ὠδηγῆθη ἡ Α. Θ. Παναγιότης εἰς τὸ ἱερόν θυσιαστήριον, ἀσπασθεῖσα τὰ ἐπ' αὐτοῦ ἱερά, μεθ' ὃ στραφεῖσα καὶ εὐλογήσασα τὸν λαὸν ἀνέγνω τὴν προσφώνησιν πρὸς τὸ ἐκκλησίασμα, ἣν διερμηνευθεῖσαν εἰς τὸ Ἀρμενικὸν ὑπὸ τοῦ πατριαρχικοῦ ὑπαλλήλου Δ. Τσολακίδου ἀνέγνω μεγαλοφώνως εἰς ἐκ τῶν ἐκεῖ παρισταμένων κληρικῶν καὶ οὕτως ἐν χαρμονῇ καὶ κοινῇ συγκινήσει ἐπερατώθη ἡ ἐπίσημος ὑποδοχή. Κατὰ τὴν ἐκ τοῦ ναοῦ ἐξοδὸν ὁ λαὸς συνωθεῖτο ὅπως ἀσπασθῇ τὴν δεξιὰν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ὃς πρὸς πάντας προσμεδιῶν ἔτεινε τὰς εὐλογούσας χεῖρας αὐτοῦ. Εὐχαρισταὶ θερμαὶ ὀφείλονται τῇ Α. Σ. Μακαριότητι τῷ πατριάρχῃ τῆς ἀδελφῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἀδελφοῦ ἔθλους διὰ τὴν ἐπιδεικνυμένην θερμὴν αὐτοῦ πρὸς τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ εὐσεβὲς ἡμῶν Γένος ἀγάπην καὶ τὸν σεβασμόν.

Τὰ αὐτὰ ἐγένοντο καὶ ἐν τῷ Ἀρμενοκαθολικῷ Πατριαρχεῖῳ πλὴν τῆς εἰς τὸν ναὸν καταβάσεως.

Ἡ προσφώνησις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἔχει ὡς ἑξῆς:

Φίλα τεκνία τῆς φίλης Ἀρμενικῆς

Ἐκκλησίας,

Παραγενόμενοι εἰς ἀπόδοσιν φιλόφρονος ἐπισκέψεως τοῦ Μακαριωτάτου πατριάρχου κυρίου Μαλαχίου Ὁρμανιὰν, ὑμετέρου πνευματικοῦ πατρὸς, ἐπισκεφθέντος ἡμᾶς ἐκ προσώπου τῆς Ὑμετέρας Ἀγίας Ἀρμενικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ εὐσεβοῦς ὑμῶν Γένους ἐπὶ τῇ κοινῇ ἡμῶν μεγάλῃ ἐορτῇ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ, ἐπὶ τῇ χριστιανικῇ ἐορτῇ τῶν ἐορτῶν καὶ τῇ πανηγύρει τῶν πανηγύρεων, ἐπὶ τῇ δεσποτικῇ ἐορτῇ τῆς ἐκ τοῦ τάφου καὶ τοῦ ζόφου τῆς ἁμαρτίας διὰ τοῦ ἐξαναστάντος Χριστοῦ ἡμετέρας ἐξεγέρσεως, κλάδους δένδρων δάφνης καὶ ἐλαίας φέρομεν ἐν χερσὶ, σύμβολα τῆς κατὰ τοῦ θανάτου νίκης καὶ διὰ τῆς νίκης τῆς ἐπικρατήσεως τῆς εἰρήνης καὶ ἐλπίδος τῶν εἰς Χριστὸν πιστευόντων.

Τὰ εὐαγγέλια ταῦτα τῆς χαρᾶς, τῆς νίκης, τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἐλπίδος κομίζοντες καὶ ἄγγελοι αὐτῶν καὶ ἐν ὑμῖν ἥκοντες, διηγούμεθα τὰ θαυμάσια τῆς ἐνδόξου αὐτοῦ Ἀναστάσεως ἀναβοῶντες καὶ μεθ' ὑμῶν συμψάλλοντες:

«Τὴν Ἀνάστασίν σου, Χριστέ Σωτήρ, ἄγγελοι ὑμνοῦσιν ἐν οὐρανοῖς καὶ ἡμᾶς τοὺς ἐπὶ γῆς καταξίωσον ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ σὲ δοξάζειν».

Ναὶ, ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ χρέος ἡμῶν ἐστι δοξάζειν καὶ εὐλογεῖν τὸ ὄνομα τοῦ Λυτρωτοῦ ἡμῶν καὶ εἰς αὐτὸν ἀκραδάντως πιστεύειν καὶ παρ' αὐτοῦ τὴν σωτηρίαν καὶ τὸ εἰς νομὰς σωτηρίους ἀγαγεῖν προσδοκᾶν.

Ναί, ὕμνους σωτηρίους χρὴ ἡμᾶς ψάλλειν, τὸ εὐσημιον καὶ αἰδέσιμον τῶν ἁγίων ἡμερῶν ἐκδηλοῦντας, ὕμνους, τὴν ἀδελφοποίησιν τῶν ἀνθρώπων ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ γεραίροντας.

Ἀναστάσεως ἡμέρα, καὶ λαμπρυνθῶμεν τῇ πανηγύρει καὶ ἀλλήλους περιπτυσώμεθα. Εἴπωμεν ἀδελφοὶ καὶ τοῖς μισοῦσιν ἡμᾶς συγχωρήσωμεν πάντα τῇ Ἀναστάσει, καὶ οὕτω βοήσωμεν χριστιανικῶς ἐν κοινῇ χαρᾷ τὸν παῖνα τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Λυτρωτοῦ ἡμῶν, τοῦ καθελόντος διὰ τῆς ταφῆς καὶ Ἀναστάσεως αὐτοῦ τὸν θάνατον, τὴν πολυθείαν καὶ τὴν ἀθείαν, τοῦ καθελόντος θανάτῳ θάνατον καὶ πατήσαντος τὴν τυραννίαν τοῦ ἄδου!

«Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν θανάτῳ θάνατον πατήσας καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι ζῶν χαρισάμενος».

Τὸν ἅγιον τοῦτον ἀσπασμὸν, τὴν ἀδελφικὴν ταύτην περίπτυξιν ἐν Χριστῷ ἵκοντες προβάλλομεν ἀλλήλους λοιπὸν περιπτυσώμεθα. Πλὴν, ἀτυχίαις ἀνθρωπίναις, εἰς τὴν χαρὰν ἡμῶν ταύτην καὶ λύπην μεταγγίζεται. Καὶ ἀληθῶς λύπην γεννᾷ ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἀληθῶς εἰς Χριστὸν πιστεύοντος καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἐν ἐπιγνώσει καὶ ἀληθείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ τηροῦντος, ὅτι ἡ ποιμνὴ αὐτοῦ, ὅτι οἱ εἰς αὐτὸν πιστεύοντες διεσπάρθησαν, διασπῶνται, παρὰ τὴν ἐντολὴν ἐκείνου, ὅστις εἶπε «πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετείλαμην ὑμῖν!» Ναί· ἐὰν ἐτηροῦντο ὅσα ἐκεῖνος, ὅσα ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς δογματικῶς ἐνετείλατο ἡμῖν, οὐδὲν τῶν ἐν ἀσθενείαις ἀνθρωπίναις πρὸς διάσωσιν δημιουργηθέντων σάρκα καὶ ὑπόστασιν λαβεῖν ἠδύνατο. Ἀλλ' ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ πάντα ὅσα ἠθέλησεν ἐποίησεν αὐτοῦ τὸ θέλημα ἐν πᾶσι γεννηθέντων. Εἶναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ εὐλογημένον ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος. Αὐτὸς ἐλπίς ἡμῶν. Ἐλπίζομεν εἰς τὴν θείαν αὐτοῦ παντοδυναμίαν ὅτι παύσει τὰ σχίσματα τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τὴν ἐνότητά τῆς πίστεως καὶ τὴν κοινωνίαν τοῦ ἁγίου Πνεύματος δωρήσεται ἡμῖν πρὸς κοινὴν δοξολογίαν τοῦ παναγίου αὐτοῦ ὀνόματος.

Ἀλλὰ πάντοτε καὶ ἐν παντί καὶ τοῦτο χρὴ ἔχειν ἐν νῷ. Ἡ ἀγία ἡμῶν χριστιανικὴ θρησκεία διδάσκει ἡμᾶς ὅπως πειθώμεθα τοῖς ἡγουμένοις ἡμῶν, ὅπως ὑποτασσώμεθα ἐξουσίαις ὑπερεχού-

σαις, ὅπως εὐχώμεθα ὑπὲρ αὐτῶν. Τὸ χρέος ἡμῶν τοῦτο δύο τινὰ περιέχει λόγου καὶ ἐννοίας σημαντικά, εὐχὴν μὲν πρὸς τὸ θεῖον ὑπὲρ τῆς ὑγείας καὶ τῆς εὐημερίας αὐτῶν, εὐχὴν δ' ὅπως τὸ θεῖον ἐπισκιάζῃ καὶ φωτίζῃ διὰ τῆς ἰσχύος τῆς χάριτος αὐτοῦ αὐτὰς εἰς τὸ κυβερνᾶν τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ κατὰ τὰς θείας αὐτοῦ ἐντολὰς, ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ἡ χάρις, ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ, αὐτὸς ἐστὶ τὸ φῶς τοῦ κόσμου.

Εὐχνηθῶμεν τοίνυν ἀπὸ ψυχῆς διὰ κοινῆς ὁμολογίας πρὸς τὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστάντα Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ὅπως περιφρουρῇ, σκέπῃ καὶ διατηρῇ ἀνοσον, ὑγιᾶ καὶ μακρομυρεύοντα τὸν Μεγαλειότατον Αὐτοκράτορα καὶ βασιλέα ἡμῶν Σουλτὰν Ἀβδουλ Χαμίτ Χὰν ἐφέντην ἡμῶν, φωτίζῃ τὰς ὁδοὺς καὶ τὰς τρίβους αὐτοῦ καὶ ποδηγετῇ εἰς τὰ μεγάλα ἔργα τῆς μεγάλης αὐτοῦ καρδίας ὑπὲρ πάντων τῶν εὐπειθῶν ὑπηκόων Αὐτοῦ. Ἀμήν.

Ἡ Α. Θ. Παραγιοτής ἐν τοῖς Ἀνακτόροις. — Τῇ παρελθούσῃ δευτέρᾳ ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐν συνοδείᾳ τοῦ ἐξοχωτάτου Καπούκεχαγιά Ἀντωνίου βέη Οἰκιάδου μετέβη εἰς τὰ ἐν Γιλδίξ ἀνάκτορα καὶ διὰ τοῦ ἐξοχωτάτου ἀρχιγραμματέως τῶν ἀνακτόρων Ταχσίν βέη ὑπέβαλε τῇ Α. Α. Μ. τῷ Σεπτῷ ἡμῶν αὐτοκράτορι τὰς θερμὰς εὐχαριστίας ἐπὶ τῷ ὑπὸ τὴν ἀμφιλαφῇ αἰγῇ αὐτοῦ ἐκτάκτως μεγαλοπρεπῆ καὶ μετ' ἐξαιρετικῆς εὐκοσμίας καὶ τάξεως γενομένῳ ἑορτασμῷ τῆς λαμπροφύρου Ἀναστάσεως κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο καθ' ἀπάσας τὰς ἐνορίας τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἰδίᾳ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις.

— Συγχαρητήρια. — Τὰς συγχαρητήριους ἐπὶ ταῖς ἀγίαις ἑορταῖς εὐχὰς καὶ προσήσεις διεβίβασαν τῇ Α. Θ. Παναγιότητι αἱ Α. Α. Θ. Θ. Π. οἱ πατριάρχαι πρῶην Κωνσταντινουπόλεως Νεόφυτος, Ἀνθίμος καὶ Κωνσταντῖνος, αἱ Α. Α. Μ. οἱ πατριάρχαι Ἀλεξανδρείας Φώτιος πρ. Ἀντιοχείας Σπυρίδων καὶ πρ. Ἱεροσολύμων Νικόδημος, οἱ μητροπολῖται τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, οἱ ἀρχιεποὶ τῶν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν καὶ ἀμύπολοι ἄλλοι ἐγκριτοὶ ὁμογενεῖς ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ δι' ἐπισκεπτῶν δὲ καὶ δι' ἰδιαιτέρων ἀπεσταλμένων αἱ Α. Α. Ε. Ε. οἱ ὑπουργοὶ καὶ ἄλλοι μεγιστᾶνες τοῦ κράτους.

— Ἐπισκέψεις. — Ἐπειδὴ ἡ κατ' ἰδίαν ἀναγραφὴ τῶν ὀνομάτων τῶν ἐπισκεψαμένων τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμ. Πατριάρχην ἀποβαίνει ἐνεκα τοῦ χώρου τοῦ φύλλου ἀδύνατος περιοριζόμεθα κατ' ἀνάγκην εἰς τὰ κυριώτερα. Οὕτως ἐπισκέψαντο Αὐτὴν ἡ Α. Θ. Μ. ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων Δαμιανὸς ἐν συνοδείᾳ πάντων τῶν περὶ αὐτὸν ἀγιοταφίτων, ἡ Α. Μ. ὁ πατριάρχης τῶν ἀρμενοκαθολικῶν Στέφανος Ἐμμανουλιὰν ἐν συνοδείᾳ δύο ἐπισκόπων, δύο λαϊκῶν συμβούλων καὶ τοῦ Καπούκεχαγιά. Ἡ Α. Σοφολογιοτής ὁ Τοποτηρητής τῆς ἀρχιερατικῆς Μωϋσῆς Λεβῆ ἐν συνοδείᾳ δύο ραββίνων καὶ τοῦ Καπούκεχαγιά· ἡ Α. Ε. ὁ Ἀλέξανδρος Καραθεοδωρῆ πασᾶς, ὁ ἡγεμονικὸς πράκτωρ τῆς Βουλγαρίας κ. Ἰβάν Γκέσωφ, ὁ ἐνταῦθα ἐπίσκοπος τῶν Παλαιόσυνων, ἡ Ἐφορεία τῶν Ἑθν.

Φιλανθρ. Καταστημάτων, οί καθηγητικοί σύλλογοι, ἡγουμένων τῶν σεβασμιωτάτων μητροπολιτῶν Σάρδεων Μιχαήλ, καὶ Σταυρουπόλεως Ἀποστόλου, τῶν Σχολῶν Θεολογικῆς καὶ Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς, καὶ τῆς Ἑμπορικῆς ἡγουμένου τοῦ Διευθυντοῦ αὐτῆς κ. Γ. Λιανοπούλου καὶ πάμπολλαι Ἐφορεῖται Σχολῶν καὶ Ἐπιτροπαὶ νῶν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς.

— *Ἀντεπισκέψεις.* — Τῇ Τρίτῃ ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐν συνοδείᾳ τοῦ κ. Ἰωάννου Τανταλίδου ἀντεπεσκέψατο τὰς ΑΑ. ΕΕ. τοὺς πρεσβευτὰς Ρωσίας, Ἑλλάδος καὶ Σερβίας ὡς καὶ τὸν ἡγεμονικὸν πρέκτορα τῆς Βουλγαρίας κ. Ἰβάν Γκέσωφ.

Ὁμοίως ἀβθήμερον ἀντεπεσκέψατο τὰς ΑΑ. ΣΣ. τοὺς μητροπολίτας Σμύρνης Βασίλειον καὶ Ἀμασείας Ἀνθιμον, τῇ ἐπαύριον δὲ τοὺς ΣΣ. τὸν ἅγιον Ἰωαννίνων καὶ Νεοκαισαρείας.

Ὡσαύτως τῇ Δευτέρᾳ καὶ τῇ Τρίτῃ ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἀντεπεσκέψατο τοὺς ἀξιότιμους συμβούλους ὡς καὶ ἄλλους ἐγκρίτους λογάδας ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος.

— *Μητροπολίτης Προύσης.* — Χθὲς ἐπανεκάμφεν ἐκ τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ εἰς βασιλεύουσιν ὁ ἐκ τῶν ἁγίων συνοδικῶν σεβασμ. μητροπ. Προύσης Ναθαναήλ, ὃς χάριν τῶν ἑορτῶν εἶχε μεταβῆ ἑκεῖσε.

— *Προσφορά.* — Ὁ θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Οὐφας καὶ Μενζελίνου Ἀντώνιος ἐπὶ συγγραφικῇ δεινότητι διακρινόμενος μετὰ τοῦ ρωσικοῦ κλήρου, δι' ἐπιστολῆς αὐτοῦ πρὸς τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην ἀνεκοίνωσεν ὅτι, ἐπειδὴ ἐκ τῶν ἐφημερίδων ἐπληροφόρηθη ὅτι ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐκδηλοῦ πολλὴν μέριμναν περὶ τῶν ἐλληνικῶν σχολῶν, ἀποστέλλει αὐτῇ τέσσαρα ἀντίτυπα τῶν συγγραφῶν αὐτοῦ μετὰ τῆς παρακλήσεως ἵνα ἀποσταλῶσιν ἀνὰ ἐν εἰς τὰς βιβλιοθήκας τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς, τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς, τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις τοῦ Σταυροῦ καὶ τῆς ἐν Ἀθήναις Ριζαρείου.

Τῇ Α. Θεοφιλεῖ ἐξεφράσθησαν αἱ προσήκουσαι εὐχαρισταὶ ἐπὶ τῇ καλοκαγάρῳ ταύτῃ προσφορᾷ εἰς τὰς μνησθείσας Σχολάς.

— *Γερναϊόφων δωρεά.* — Μετὰ πολλῆς χαρᾶς ἀναγράφομεν, ὅτι ὁ ἐπὶ εὐσεβείᾳ καὶ φιλογενεῖσιν αἰσθημάτων διακρινόμενος ἐρίτιμος ὁμογενὴς Εὐστάθιος Εὐγενίδης ἐποιήσατο ἐσχάτως γενναίαν δωρεάν ἐκ 500 λιρῶν Τουρκίας πρὸς τὴν ἐν Προύσῃ ὁμογενῇ Κοινότητι ὑπὲρ ἰδρύσεως ἐν αὐτῇ Κεντρικοῦ Παρθενωγαγείου. Οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς ἐν λόγῳ Κοινότητος, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Α. Σ. τοῦ ἁγ. Προύσης συνελθόντες συνέταξαν εὐχαριστήριον ψήφισμα πρὸς τὸν εὐγενέστατον δωρητὴν, διαβιβάσαντες συγχρόνως ἀντίγραφον πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα. Τό τε ψήφισμα καὶ τὴν συνοδύσαν αὐτὸ ἐπιστολὴν θέλομεν δημοσιεύσῃ, ἐλλείψει χώρου, εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον.

— *Ἀπονομή παρασήμων.* — Εὐχρέστως ἀναγράφομεν ὅτι ἡ μὲν βασιλικὴ ἐλληνικὴ κυβέρνησις ἀπένειμε τῷ διαπρεπεῖ μεσαιωνολόγῳ Μανουὴλ Ι. Γεδεών, Μ. Χαρτοφύλακι καὶ Χρονογράφῳ τῆς Μ. Ἐκκλησίας, τὸν χρυσὸν Σταυρὸν τοῦ βασιλικοῦ τάγματός τῶν ἵπποτων τοῦ Σωτήρος, ἡ δὲ βασιλικὴ σερβικὴ κυβέρνησις τοῖς πανοσιολογιωτάτοις Γερμανῶν Βασιλέα κ. Μ. Ἀρχιδιάκονῳ τοῦ Ἱεροσολυμιτικοῦ Θρόνου καὶ ἀρχιμ. Καλλίστῳ, βοηθῷ τοῦ ἐπιτρόπου τοῦ Π. Τάφου ἐνταῦθα, τὸ παράσημον τοῦ ἁγίου Σάββου Γ' τάξεως.

Ὡσαύτως ἡ ἐλληνικὴ κυβέρνησις ἀπένειμε τῇ Α. Π. τῷ ἀρχιμ. Εὐθυμίῳ Σκευοφύλακι τοῦ Παναγίου Τάφου τὸ παράσημον τῶν Ταξιαρχῶν τοῦ Σωτήρος.

— *Διανομὴ ἐλεῶν.* — Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον δι' ἐπιτροπῆς συγκειμένης ἐκ τῶν σεβασμιωτάτων μητροπολιτῶν Λιτίτης Νικηφόρου καὶ Ἡλιουπόλεως Ταρασίου, τοῦ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου κ. Μιχαὴλ Σιφναίου καὶ τοῦ β' γραμματέως Ἀλκ. Μαυράκη διένειμεν ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τοῦ ἁγίου Πάσχα τὰ εἰθισμένα ἐλέη εἰς πλείστους ἀπόρους καὶ ἐνδεεῖς ἄνευ διακρίσεως φυλῆς καὶ θρησκευματος.

Ὁμοίως ἐλέη ἐδόθησαν καὶ εἰς τοὺς ἐν ταῖς κεντρικαῖς φυλακαῖς κρατούμενους διὰ τοῦ Μ. Πρωτοσυγγέλλου συνοδευομένου καὶ τοῦ ἐκ τῶν γραμματέων τοῦ θωμαν. Γραφείου τῶν Πατριαρχείων Θεοδώρου Φαρμακοπούλου.

— *Ἐπισκευαὶ τῶν Πατριαρχείων.* — Χάριν τῶν ἐπισκευῶν τῶν Πατριαρχείων προσήνεγκεν ὁ σεβασμιώτατος μητροπολίτης Διδυμοτείχου Φιλάρετος γρ. 540, ἀνώνυμος διὰ τοῦ κ. Σόλωνος Καζανόβα λίρ. ὀθωμ. πέντε, καὶ ἡ ἐν Βρασόβῃ ἐλληνικὴ Κοινότης φρ. 314 καὶ 80 ἐκ.

— *Εὐαγγελικὰ Διδασκαλικά.* — Συνεπεῖα παρακλήσεως τινῶν ἐκ τῶν Πανιερωτάτων Μητροπολιτῶν τοῦ Οἴκου Θρόνου, ἐπιθυμούντων, ὅπως ἐγκαίρως ἀποστέλλωσιν εἰς διάφορα τμήματα τῶν ἐπαρχιῶν αὐτῶν τὰ ὑπὸ τῆς Συντάξεως τῆς «Ἐκκλησ. Ἀληθείας» ἐκδιδόμενα καθ' ἑβδομάδα φυλλάδια τῶν «Εὐαγγελικῶν Διδασκαλίων», ἀπεφασίσθη, ὅπως ἀπὸ τῆς παρούσης ἑβδομάδος ἐκδίδονται ταῦτα δεκαπέντε ἡμέρας πρότερον, οὕτως ὥστε νὰ δύνανται ἐγκαίρως νὰ φθάσωσιν εἰς τὸν πρὸς ὃν ὄρον. Παρακαλοῦνται ὅθεν καὶ ὅσοι ἀκόμη ἐκ τῶν σεβ. Μητροπολιτῶν ἢ τῶν ἁγιοτ. Ἐφόρων τῶν διαφόρων Σχολῶν ἐπικροτοῦσιν ὑπὲρ τοῦ μέτρου τούτου τῆς προσφόρου ἠθικοθρησκευτικῆς διδασκαλίας, ὅπως εἰδοποιήσωσιν ἡμᾶς ὅσον τὶ δυνατόν ταχύτερον, ἵνα προῶμεν εἰς τὴν τακτικὴν ἀποστολὴν τῶν ἐν λόγῳ φυλλαδίων. Τὰ ταχυδρομικὰ θὰ ᾤσιν εἰς βάρος ἡμῶν, ἡ τιμὴ ἐκάστου φυλλαδίου παρὰδ. 10, ἡ δ' ἀποστολὴ τοῦ ἀντιτίμου δυνατὸν νὰ γίνηται καὶ εἰς τουρκικὰ γραμματόσημα.

Ἐκκλησίαι Ἱεροσολύμων.

Ἐν ἐπιβαλούσῃ λαμπρότητι καὶ μεγαλοπρεπείᾳ διεξήχθησαν αἱ ἑορταὶ τοῦ ἁγίου Πάσχα καὶ ἐν τῷ ἐνταῦθα ἁγιοταφικῷ Μετοχίῳ, εἶθα τὴν Κυριακὴν τοῦ Πάσχα τὴν θείαν μυσταγωγίαν ἐτέλεσεν ἡ Α. Θ. Μ. ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Δαμιανός. Ἡ Α. Θ. Μακαριότης προσέστη ἐπίσης καὶ τῆς τελετῆς τοῦ Ἑσπερινοῦ ἐν τῷ ἁγιοταφικῷ Μετοχίῳ, οἱ πλεῖστοι δὲ τῶν παραστάντων λογάδων καὶ βαθμούχων κατὰ τὴν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τελετὴν ἔσπευσαν νὰ συγχαρῶσιν αὐθήμερον καὶ τὴν Α. Θ. Μακαριότητα.

Ἡ Α. Θ. Μ. ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Δαμιανός ἀπένειμεν ἐσχάτως τὸν χρυσὸν Σταυρὸν τοῦ Π. Τάφου εἰς τὴν ΑΑ. ΕΕ. τὸν ἄρχοντα Μέγαν Λογοθέτην Σταυράκην βέην Ἀριστάρχην, τοὺς ἑπίτιμους Εὐστάθιον Εὐγενίδην τραπεζίτην, τὸν ἐν Ἀδριανουπόλει Πρόξενον τῆς Ἑλλάδος κ. Νικολάου, τὸν κ. Ναοῦμ Α' διερμηνέα τῆς ἐνταῦθα ἐλληνικῆς βασιλικῆς Πρεσβείας, ὡς καὶ εἰς τὰς συζύγους πάντων τῶν ἀνωτέρω.

Ὡσαύτως λίαν εὐφροσύνως ἀναγράφομεν ὅτι ἡ Α. Θ. Μακαριότης διατρανοῦσα τὴν ἐκτίμησιν καὶ ὑπόληψιν αὐτῆς πρὸς τὸν Μέγαν Ρήτορα τῆς Μ. Ἐκκλησίας ἐνδοξότατον Μηνῆν Χαμουδόπουλον, βοηθὸν νῦν τῆς νομαρχίας Διαρβεκίρης, καὶ ἄλλοτε ἀρχισυντάκτην τοῦ ἡμετέρου φύλλου, ἀπένειμεν αὐτῷ τὸν Σταυρὸν τοῦ Παναγίου Τάφου διὰ τὰς πολυτελεῖς καὶ τελεσφόρους ὑπηρεσίας αὐτοῦ πρὸς τὴν καθόλου Ἐκκλησίαν.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΜΑΞΟΠΟΥΛΟΣ

Δυστύχημα θρήνου ἄξιον ἐπισυνέβη τὴν παρελθούσαν τρίτην τῇ πρεσβυγενεῖ καὶ μεγάλωνύμφῃ πατριρχικῇ Μ. τοῦ Γένους Σχολῇ. Ὁ ἀπὸ εἰκοσι καὶ τριῶν ἐτῶν ἐν αὐτῇ διδάσκων εὐσυνειδήτως καὶ κερποφόρως πολυμαθὴς καθηγητὴς Εὐάγγελος Ἀμαξόπουλος ἀπέθανε βιαίῳ θανάτῳ ἐν τῷ κατὰ Χάλκην ἱερῷ ἀγιοταφίτικῳ μοναστηρίῳ τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ὅπου ἀπὸ μνηνῶν τινῶν ἐφιλοξενεῖτο μετὰ πατριχῆς στοργῆς παρὰ τῷ μακαριωτάτῳ πατριάρχῃ πρώτῳ Ἱεροσολύμων κ. Νικοδήμῳ. Ὁ πρὸς Κύριον, τὸν εἰδότα τὰ κρύφα ἐκαστου, οὕτω μεταστὰς καθηγητὴς ἔπασχεν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ὑπὸ νόσου ὁργανικῆς, ἥτις σὺν τῇ ζωῇ κατ' ὀλίγον ἐπὶ πρὸς σπουδαίως πᾶσαν ἁρμονικὴν ἰδεῶν συνάφειαν καὶ ἡ ψυχολογικὴ αὐτῇ κατάστασις ἐπέδρασεν ἐσχάτως ἐπὶ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ τοσοῦτον, ὥστε νὰ ἐπέλθῃ τὸ θλιβερόν καὶ οἰκτρὸν τέρμα τοῦ βίου.

Ἡ Ἐκκλησία, τὸ πολυετές αὐτοῦ ἐν τῇ διδασκαλίᾳ παρελθὸν ὑπ' ὅμιν λαβοῦσα, ἅμα δὲ καὶ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ ψυχολογικὴν κατάστασιν, ἐχορήγησεν ἐκ συγκαταβάσεως ἄδειαν ὅπως ἄξιωθῇ χριστιανικῆς ταφῆς τὸ σκῆνος τοῦ ἀνδρός, ὑπὲρ αὐτοῦ δὲ πάντες οἱ παροστάντες ἐν τῇ κηδείᾳ ἐδεήθησαν τοῦ Θεοῦ τῶν οἰκτιρμῶν, ἵνα, κατὰ τὰς ἀνεξιχνίαστους Αὐτοῦ βουλὰς, ἐλεήσῃ τὸν ἄρ' ἡμῶν οὕτω μεταστάντα.

ΔΗΛΩΣΕΙΣ

Ἐπειδὴ αἱ πρὸς τὰ Πατριαρχεῖα διαβιβαζόμεναι ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν αἰτήσεις περὶ ἐκδόσεως ὑψηλοῦ φερμανίου δι' ἀνεγερσιν ἐκκλησιῶν καὶ σχολείων δὲν περιέχουσι πολλάκις τὰς ἀπαιτούμενας καὶ ἀπαραίτητους πληροφορίες πρὸς σύνταξιν τοῦ ἐπὶ τούτῳ τακρίου, διὰ ταῦτα, σεπτῇ ἐντολῇ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ὑποτυπῶνται καὶ αὖθις ἐνταῦθα πρὸς γνῶσιν τῶν Ι. Μητροπόλεων, ὅτι ἀπαιτεῖται ἵνα περιέχωσιν αἱ τοιαῦται αἰτήσεις, ὅπως μὴ συμβαίνωσιν ἐκ τούτου καθυστερήσεις καὶ δυσχέρειαι εἰς τὰς διατυπώσεις τῆς ἐκδόσεως τοῦ ὑψηλοῦ φερμανίου.

1ον. Τὸ ὄνομα τοῦ χωρίου ἢ τῆς κωμοπόλεως ἑλληνιστὶ καὶ τουρκιστὶ μετὰ τῆς πολιτικῆς ἐξαρτήσεως, ὡς καὶ τὸ ὄνομα τῆς συνοικίας ἢ τῆς θέσεως, ἐν ᾗ ἀνεγερθήσεται ἡ ἐκκλησία ἢ ἡ σχολὴ κτλ.

2ον. Ἐὰν νεωστὶ ἀνεγερθήσεται τοιοῦτον κτίριον ἐπὶ τόπου, ἐνθα τέως δὲν ὑπῆρχε, δεόν νὰ ὀρίζηται ἡ κατηγορία τοῦ τόπου, ἥτοι βακούφιον εἶναι καὶ τίνος, ἢ δημοσία γῆ, ἢ μούλκιον. Καὶ ἐὰν δὲ πρόκηται ν' ἀνακαινισθῇ τὸ ὑπάρχον καὶ εὐρυνθῇ

ἅμα, πάλιν δεόν νὰ δηλωθῇ ἡ κατηγορία τοῦ τόπου, ὅστις θὰ προστεθῇ οὕτως εἰς τὸ τέως γήπεδον πρὸς εὐρύνειν.

3ον. Τὸ ὄνομα τῆς ἐκκλησίας τῆς ἀνεγερθησομένης ἐκ νέου ἢ ἀνακαινισθησομένης.

4ον. Αἱ τρεῖς διαστάσεις τοῦ κτιρίου, ἥτοι μήκος, πλάτος καὶ ὕψος εἰς μέτρα ἢ πήχεις, τὸ εἶδος τῆς οἰκοδομῆς ἥτοι λιθίνη ἢ ξυλίνη ἢ ἐν μέρει λιθίνη καὶ ἐν μέρει ξυλίνη, τὰ παρχοτήματα αὐτοῦ ὡς κωδωνοστάσιον ἢ πύργος ὠρολογίου, ἐὰν ὑπάρχωσι μετὰ τῆς θέσεως καὶ τῶν διαστάσεων αὐτῶν. Ἐὰν δὲ ἡ ἐκκλησία ἔχῃ καὶ θάλον, ἰδίᾳ τὸ ὕψος τοῦ θάλου, καὶ ὅ,τι ἄλλο ἀπαραίτητον.

5ον. Ἡ δαπάνη, εἰς πόσα προϋπελογίσθη καὶ πόθεν καταβληθήσεται, ἐκ τοῦ ταμείου τῆς ἐκκλησίας ἢ τῆς σχολῆς, ἢ ἐκ κοινῆς συνεισφορᾶς τῶν κατοικῶν, ἢ ὑπὸ ἰδίων.

Προσκαλοῦνται ἅπαντες οἱ ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Κωνσταντινουπόλεως ἀρχιερατικῶς καὶ ἱερατικῶς προϊστάμενοι ὅπως ἐντὸς τῆς προσεχούσης ἐβδομάδος ἀνυπερθέτως προσέλθωσιν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις φέροντες μεθ' ἑαυτῶν τὰ ἀνά χεῖρας διπλότυπα τῶν βαπτίσεων καὶ ἀνταλλάξωσιν αὐτὰ διὰ τῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς τελευταίας ἐγκυκλίου τροποποιηθέντων νέων τοιούτων.

Πατριαρχεῖα, τῇ 18 ἀπριλίου 1902.

Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας.

ΟΙΚΟΤΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
ΔΙΑΡΚΕΣ ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΙΚΤΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Καλεῖται ὁ Γεώργιος Γρηγοράκης, πρώην ἑμμισθος γραμματεὺς τοῦ ἐν Σμύρνῃ μητροπολιτικοῦ ναοῦ τῆς Ἀγίας Φωτεινῆς, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, ἵνα τὴν πρώτην δικάσιμον Τετάρτην καὶ ὥραν θὴν τῆς πρωίας εὐρωπαϊστὶ, μετὰ παρέλευσιν 15 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς διὰ τῶν ἐφημερίδων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Κωνσταντινουπόλεως» πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως, γεννησομένης δις κατ' ἐπανάληψιν, ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐδρεύοντος Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου εἴτε αὐτοπροσώπως, εἴτε διὰ πληρεξουσίου νομίμως διωρισμένου διὰ τὸ περὶ ἐξαιρέσεως δικαστῶν ἐκ τοῦ Μ. Δικαστηρίου τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως Σμύρνης ζήτημα. Προσπεπιδηλοῦται δ' αὐτῷ ὅτι, ἂν μὴ ἐμφανισθῇ κατὰ τὴν ὡς ἄνω ὀριζομένην δικάσιμον, ἢ περὶ ἧς ἡ κλήσις ὑπόθεσις δικασθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 28 Μαρτίου 1902.

Ὁ Πρόεδρος

† Ο ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

2

Ὁ Α' Γραμματεὺς

Π. Δ. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.